

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА
УКРАЇНИ З ПИТАНЬ
БЕЗПЕЧНОСТІ ХАРЧОВИХ
ПРОДУКТІВ ТА ЗАХИСТУ
СПОЖИВАЧІВ**

Держпродспоживслужба
вул. Б. Грінченка, 1, м. Київ, 01001
тел. 279-12-70, факс 279-48-83
web: www.consumer.gov.ua
код ЄДРПОУ 39924774
e-mail: info@consumer.gov.ua

**STATE SERVICE OF
UKRAINE ON FOOD SAFETY
AND CONSUMER
PROTECTION
SSUFSCP**

1, B.Hrinchenko str., Kyiv 01001
tel. +38(044)279-12-70
fax +38(044)279-48-83
web: www.consumer.gov.ua
e-mail: info@consumer.gov.ua

20.06.2017 № 602-113-11/6143

На № _____ від _____

**Державна регуляторна служба
України**

Відповідно до вимог Регламенту Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 липня 2007 року № 950, Державна служба України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів направляє на розгляд та погодження проект наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України "Про затвердження Інструкції щодо профілактики та ліквідації захворювання тварин на ящур".

Просимо розглянути та погодити проект наказу Мінагрополітики.

- Додаток:
1. Проект наказу Мінагрополітики на 52 арк.
 2. Пояснювальна записка на 2 арк.
 3. Аналіз регуляторного впливу на 17 арк.
 4. Копія повідомлення про оприлюднення проекту наказу Мінагрополітики на 2 арк.

Голова

Володимир ЛАПА

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ

Н А К А З

Київ

№ _____

Про затвердження Інструкції
щодо профілактики та
ліквідації захворювання
тварин на ящур

Відповідно до статей 6 та 7 Закону України “Про ветеринарну медицину”, підпункту 9 пункту 4 Положення про Міністерство аграрної політики та продовольства України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 листопада 2015 року № 1119,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Інструкцію щодо профілактики та ліквідації захворювання тварин на ящур, що додається.
2. Департаменту тваринництва забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України в установленому законодавством порядку.

3. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

4. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Перший заступник Міністра

М. Мартинюк

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства аграрної політики
та продовольства України

№ _____

ІНСТРУКЦІЯ
щодо профілактики та ліквідації захворювання
тварин на ящур

I. Загальні положення

1. Ця Інструкція визначає порядок проведення профілактичних заходів щодо недопущення захворювання тварин на ящур, ветеринарно-санітарних заходів у випадках прояву хвороби серед тварин у господарствах різних форм власності, у тому числі приватному секторі, дикій фауні та оздоровлення їх від ящуру, поводження з продукцією тваринництва, одержаною в неблагополучних господарствах щодо ящуру, та є обов'язковою для виконання господарствами незалежно від форми власності і підпорядкування, користувачами мисливських угідь, фізичними особами - підприємцями, громадянами, спеціалістами ветеринарної медицини, органами державної влади та місцевого самоврядування.

Ящур (Food-and-mouth disease, Aphthous fever, Epizootic apthae (англ.) - гостра, висококонтагіозна хвороба тварин що відносяться до ряду

парнокопитних підряду жуйних, а також сімейства свиней та виду *Camelus bactrianus* з сімейства верблюдових.

Хвороба проявляється лихоманкою, везикулярним враженням ротової порожнини, вінчика, у корів – вим'я, а у молодих тварин враженням міокарда та скелетних м'язів.

До вірусу ящуру сприйнятливі велика рогата худоба, свині, вівці, кози, верблюди, буйволи, яки, олені, косулі, джейрани, сайгаки, тури, лосі, кабани, антилопи, слони, ведмеді, зебри та інші парнокопитні. На ящур може хворіти й людина. Люди заражаються при споживанні не обеззараженого молока від хворих тварин.

2. Збудник відноситься до родини пікорнавірусів, відзначається значною антигенною варіабельністю.

Типи вірусів ящуру: А, О, С, SAT I, SAT II, SAT III та Азія I.

Тварини, які перехворіли на ящур одного типу, можуть повторно захворіти у разі інфікування вірусом іншого типу.

3. Основним джерелом інфекції є тварини хворі на ящур, та тварини які перебувають в інкубаційному (прихованому) періоді хвороби. Інфіковані тварини передають вірус при диханні, зі слиною, носовим слизом, лімфою із лопнувших афт, молоком, сечею та каловими масами. Зараження відбувається шляхом безпосереднього контакту хворих тварин зі здоровими. З моменту зараження до моменту прояву перших клінічних ознак проходить від 7 до 14 днів у великої рогатої худоби та 21 у інших тварин сприйнятливих видів.

4. Інфікована тварина контамінує корми, підстилку, годівниці, воду, напувалки, інвентар, приміщення, одяг та взуття обслуговуючого персоналу які і є факторами передачі вірусу ящуру.

5. Об'єктом ризику є і підприємства з виробництва імунобіологічних препаратів, що працюють з вірусом ящуру.

6. Вірус ящуру стійкий до ефіру, чотирихлористого вуглецю, фреону, ацетону, але швидко інактивується при рН 6. Вапно, хлорне вапно, креолін, крезол, фенол, сулема вбивають вірус протягом декількох годин, розчини лугів (2 %) - за 10 хвилин, формальдегід в концентрації 0,009 % інактивує 90 % вірусу при 4 °С протягом однієї доби.

Найкращими дезінфікуючими засобами є 2 % або 3 % гарячі розчини NaOH та 1 %-й розчин формальдегіду.

Стійкість вірусу при різних температурах залежить від штамма, субстрата, ступеню очистки та інших факторів. Висока температура згубно впливає на вірус, а саме: 90 % вірусу втрачає активність при 64 °С та рН 7,5 протягом 3 секунд, при 49 °С - за 1 годину, при 37 °С - за 21 годину. Повна інактивація вірусу ящуру типу О в молоці настає при температурі від 66 °С до 78 °С через 40 секунд.

Низька температура консервує вірус, при - 70 °С який зберігає свої біологічні якості протягом декількох років, в гної - 39 днів, в стічних водах - до 103 днів. У сіні вірус гине в літній період протягом дня, в осінній період - через 3 - 10 днів.

Сприятливими умовами для збереження вірусу в навколишньому середовищі є низька температура, підвищена вологість і нейтральне середовище інфікованих об'єктів.

Протягом інкубаційного періоду вірус виділяється з слиною, молоком за 7 днів до появи ознак захворювання, зі спермою за - 4 дні. У період, коли хвороба проявляється клінічно, епітелій та рідина везикул містять велику кількість вірусу. Більшість секретів та екскретів інфекційні протягом 4-5 днів, слина - 11 днів.

У овець ящур може протікати безсимптомно. Серед клінічно здорових овець після одужання 50 % можуть бути носіями вірусу протягом 7 місяців.

Біля 50 % ВРХ після одужання виділяють вірус протягом 8 місяців, деякі до двох років.

У свиней персистентного вірусоносійства не встановлено.

Тварини, які перехворіли на ящур, щеплені проти ящуру або утримувались разом із хворими впродовж тривалого часу (до року), можуть бути вірусоносіями та потенційним джерелом збудника інфекції.

7. Переносниками ящуру можуть бути і несприйнятливі до хвороби тварини - собаки, коти, коні, а інколи кури, качки, гуси, синантропна птиця тощо.

Клінічні ознаки: слинотеча, наявність невеликої круглої або овальної форми виразки слизової оболонки рота (афт), ерозій на слизовій оболонці ротової порожнини та язика, на шкірі вінчика та міжратицевої щілини, носового дзеркальця, вим'я, підвищення температури тіла, кульгавість та зниження апетиту. Можливе повторне захворювання тварин з нечіткими клінічними ознаками. У новонародженого молодняку ящур проходить у гострій формі з подальшою загибеллю тварин, без утворення афт.

8. У цій Інструкції терміни вживаються у таких значеннях:

власник - будь-яка фізична або юридична особа (особи), яка утримує тварин сприйнятливого виду, або здійснює обіг продуктів, сировини з них або є користувачем мисливських угідь;

випадок захворювання на ящур - будь-яка тварина сприйнятливого виду або туша цієї тварини, інфікована вірусом ящуру з офіційно підтвердженими клінічними ознаками хвороби або патологоанатомічними ознаками характерними для ящуру та/або з офіційним підтвердженням хвороби лабораторними дослідженнями;

господарство - будь-який сільськогосподарський об'єкт у якому розводять та/або утримують постійно або тимчасово тварин;

ДНПК - Державна надзвичайна протиепізоотична комісія - постійно діючий орган при Кабінеті Міністрів України, обласній, районній, міській державних адміністраціях, який здійснює оперативний контроль, керівництво і координацію діяльності органів виконавчої влади, підприємств, установ і організацій, фізичних осіб щодо запобігання спалахам особливо небезпечних хвороб тварин, масовим отруєнням тварин та їх ліквідації;

епізоотичне вогнище ящуру - місце прояву захворювання: ферми, господарства, прикордонні інспекційні пункти, пасовища (урочища), мисливські угіддя, м'ясокомбінат, а також інші об'єкти, де є хворі на ящур тварини та/або де зберігається продукція, біоматеріал отриманий від хворих або перехворілих на ящур тварин;

екстрена вакцинація - щеплення тварин, що здійснюються у неблагополучному пункті та навколо нього з метою недопущення поширення захворювання;

забій - будь-який спосіб досягнення смерті тварини з обезкровленням;

закритий режим роботи - комплекс адміністративно-господарських заходів, спрямованих на недопущення занесення на територію господарства збудників інфекційних захворювань, який в тому числі передбачає створення суцільної огорожі території господарства, наявності ветсанпропускника, діючих дезбар'єрів, дезкилимків, особливий режим роботи персоналу;

зона захисту - територія радіусом не менше 3 км яка безпосередньо межує з епізоотичним вогнищем;

зона спостереження (нагляду) - територія радіусом не менше 10 км від епізоотичного вогнища ящуру;

зона вакцинації - територія на якій застосовується вакцина проти ящуру;

знезараження - комплекс заходів, спрямованих на знищення або видалення збудників заразних хвороб;

знищення - механічна, фізико-хімічна, біологічна або інша обробка та розміщення (захоронення) продукції або її залишкових компонентів у

спеціально визначених місцях з метою зниження ризиків поширення будь-яких інфекційних хвороб;

інкубаційний період - час між зараженням тварини та проявом клінічних ознак захворювання на ящур;

інфікований об'єкт - об'єкт заражений вірусом ящуру або на території якого знаходяться тварини хворі на ящур;

компетентний орган - центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ветеринарної медицини;

компартмент - тваринна субпопуляція одного або декількох господарств з єдиною системою управління біологічною безпекою, яка має окремий ветеринарно-санітарний статус щодо однієї або декількох хвороб, по відношенню до яких здійснюється заходи з нагляду, профілактики та біологічної безпеки з метою здійснення торгівлі;

контактне господарство - господарство, куди збудник захворювання ящуру міг бути занесений різними шляхами (переміщення людей, тварин, транспортних засобів тощо);

неблагополучний пункт - населений пункт, тваринницькі ферми з приміщеннями й прилеглими до них вигонами, пасовищами, водоймами, окремі пасовиська й урочища та інші об'єкти на території яких виявлено вогнище ящуру;

переробка - будь-яка обробка біологічного матеріалу, що забезпечує знищення вірусу ящуру;

первинний випадок захворювання на ящур - будь-який випадок захворювання на ящур, виявлений вперше;

період підозри - час між встановленням підозри на захворювання тварин на ящур до підтвердження діагнозу або його спростування шляхом отримання результатів лабораторних досліджень;

профілактична вакцинація - вакцинація в господарствах з метою захисту тварин сприйнятливих видів від ураження вірусом ящуру;

сприйнятливі тварини - будь-яка домашня або дика тварина з підряду жуйні, свиноподібні та мозолоногі ряду парнокопитних;

стадо - група тварин, що утримуються в господарстві як епідеміологічна одиниця. Якщо в господарстві утримується кілька стад, які мають такий самий стан здоров'я тварин, кожне з цих стад формує окрему одиницю;

санітарний забій - забій тварин у випадках крайньої необхідності, що відповідно до епідеміологічних даних, клінічних даних або за результатами лабораторних досліджень, не вважаються інфікованими або зараженими вірусом ящуру, включно з міркувань благополуччя тварин.

супресивна вакцинація - вакцинація, що здійснюється виключно в рамках реалізації повного санітарного забою (стемпінг-ауту) в господарстві або на території, в межах якої існує необхідність скорочення кількості вірусу ящуру;

тварина, в якій підозрюється захворювання - будь-яка тварина сприйнятливого виду, в якій проявляються клінічні симптоми або виявляються після забійні патологічні зміни, або реакції на лабораторні дослідження, що дають ґрунтовні підстави підозрювати наявність захворювання на ящур;

тимчасова зона контролю - територія на якій застосовуються обмежувальні заходи при виявленні підозри у захворюванні тварин на ящур з моменту виникнення підозри до підтвердження або виключення діагнозу;

тварина, в якій підозрюється зараження - будь-яка тварина сприйнятливого виду, що відповідно до зібраної епідеміологічної інформації могла безпосередньо або опосередковано контактувати з вірусом ящуру.

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених в Законах України "Про ветеринарну медицину", "Про мисливське господарство та полювання".

II. Заходи щодо профілактики ящуру

1. З метою запобігання занесення ящуру на територію України Головним державним інспектором ветеринарної медицини України вводяться обгрунтовані обмеження щодо ввезення на територію України товарів які можуть становити ризик поширення ящуру з неблагополучних країн, зон.

2. Усі господарства незалежно від форми власності, зобов'язані дотримуватись вимог закритого режиму роботи, а саме належних умов утримання, годівлі та експлуатації сільськогосподарських тварин згідно норм передбачених законодавством.

3. Усі суб'єкти господарювання діяльність яких пов'язана з утриманням і обігом тварин повинні забезпечувати дотримання:

1) охоронно-обмежувальних заходів при перевезеннях (переміщеннях) тварин, продукції тваринного та рослинного походження, а також контроль за формуванням ферм, стад, отар тощо;

2) обов'язкового профілактичного карантинування тварин, які надходять в господарство;

3) контролю за станом здоров'я тварин на усіх етапах їх утримання у тому числі при карантинуванні тварин які надходять у господарство;

4) регулярного очищення й дезінфекції приміщень, інвентарю, територій;

5) забезпечення обслуговуючого персоналу спецодягом, взуттям і предметами особистої гігієни;

6) обмеження доступу на тваринницькі ферми сторонніх осіб, обов'язкову наявність санпропускників, дезбар'єрів, огороження.

4. При виникненні захворювання на території України ДНПК в регіонах що межують з неблагополучним пунктом організовують проведення наступних заходів:

посилення охорони господарств з метою недопущення будь-якого контакту тварин благополучних щодо ящуру господарств з худобою неблагополучних щодо ящуру пунктів та контакту людей з особами, які обслуговують худобу в цих господарствах та пунктах;

повністю зупиняють господарський зв'язок з неблагополучним щодо ящуру пунктом;

беруть на облік всіх сприйнятливих до ящуру сільськогосподарських тварин;

переводять ферми на суворий ветеринарно-санітарний режим утримання та експлуатації тварин;

забороняють відвідування ферм сторонніми особами.

III. Заходи при підозрі на захворювання тварин на ящур

1. При підозрі захворювання тварин на ящур власник та/або спеціалісти ветеринарної медицини, які обслуговують дане господарство, зобов'язані негайно повідомити про це головного державного інспектора ветеринарної медицини відповідної території і до прибуття спеціалістів компетентного органу у господарство вжити заходів щодо недопущення розповсюдження збудника хвороби.

2. Головний державний інспектор ветеринарної медицини відповідної території після одержання повідомлення про підозру на захворювання тварин на ящур зобов'язаний:

1) негайно видати розпорядження про встановлення карантинних обмежень;

2) забезпечити офіційний нагляд за господарством, в якому виникла підозра;

3) повідомити Головного державного інспектора ветеринарної медицини області про виникнення підозри;

4) направити спеціалістів ветеринарної медицини для з'ясування обставин на місці, проведення епідеміологічного розслідування з метою уточнення діагнозу та обов'язковим відбором проб необхідних для проведення лабораторних досліджень, встановлення джерел та шляхів можливого занесення збудника хвороби, визначення меж можливого епізоотичного вогнища та вжиття заходів для недопущення поширення збудника хвороби.

3. Головний державний інспектор ветеринарної медицини області при одержанні повідомлення про підозру на ящур зобов'язаний негайно доповісти про це Головному державному інспектору ветеринарної медицини України.

4. Власник тварин до прибуття представників компетентного органу, зобов'язаний у господарстві вжити заходів направлених на недопущення розповсюдження захворювання, а саме:

1) ізолювати хворих та підозрілих на захворювання тварин у тому самому приміщенні в якому вони перебували, закріпити за ними окремий обслуговувальний персонал, виключивши контакт його з особами, які обслуговують інших тварин;

2) при в'їзді/виїзді в епізоотичне вогнище виставити карантинні пости та застережні знаки "Вхід заборонено", "В'їзд заборонено", "Об'їзд" тощо;

3) зупинити вивезення тварин, їх туш, м'яса, продукції тваринного та рослинного походження, сперми, яйцеклітин та/або ембріонів, кормів для тварин, інвентарю, матеріалів або відходів, які можуть бути фактором передачі або розповсюдження вірусу ящуру, за межі господарства;

4) припинити забій і реалізацію тварин усіх видів (у тому числі птицю) і продуктів їхнього забою (м'яса, сала, шкіри, шерсті, пір'я тощо);

5) не допускати відвідування господарства сторонніми особами, а також рух транспортних засобів у господарство та з нього;

6) забезпечити проведення дезінфекції на вході/виході з приміщення/господарства;

7) щоденно надавати відомості про облік всіх категорій тварин представнику компетентного органу.

5. Компетентний орган, як тільки отримає повідомлення про наявність підозри на захворювання тварин на ящур повинен забезпечити організацію наступних заходів:

1) облік всіх категорій тварин у господарстві, визначити кількість загиблих тварин, тварин, щодо яких існує підозра щодо наявності інфекції або зараження за кожною категорією сприйнятливих видів;

2) постійне оновлення даних обліку, визначеного в підпункті 1 пункту 5 цього розділу, з метою врахування тварин сприйнятливих видів, що народилися або загинули впродовж періоду існування підозри;

3) облік всіх запасів молока, молочних продуктів, м'яса, м'ясних продуктів, туш, шкур, вовни, сперми, ембріонів, яйцеклітин, гною, кормів для тварин, підстилки;

4) недопущення ввезення тварин сприйнятливих видів та продукції з них визначених у підпункті 3 пункту 4 цього розділу на територію господарства або їх вивезення з території господарства, крім випадків, коли господарства складаються з окремих виробничих одиниць не пов'язаних між собою транспортом або персоналом;

5) утримання всіх тварин сприйнятливих видів в господарстві в межах відокремлених приміщень або в інших місцях, в яких вони можуть бути ізолювані;

6) здійснення дезінфекції в місцях входу до та виходу із приміщень або місць в яких утримуються тварини сприйнятливих видів, та з господарства в цілому;

7) відбір проб необхідних для здійснення лабораторних досліджень;

8) визначення межі зони захисту навколо господарства, в межах якої повинні застосовуватись заходи біологічного захисту.

6. Якщо цього вимагає епідеміологічна ситуація, та, зокрема, у випадках високого скупчення тварин сприйнятливих видів, інтенсивного переміщення тварин або осіб, які контактують із тваринами сприйнятливих видів, затримки із наданням повідомлення про підозрілий стан щодо захворювання або наявності недостатньої інформації щодо ймовірного походження й шляхів занесення вірусу ящуру може бути встановлена тимчасова зона контролю.

У тимчасовій зоні контролю, в якій утримуються тварини сприйнятливих видів, необхідно застосувати заходи, визначені цим розділом.

7. За наявності підозри щодо зараження або інфікування тварин вірусом ящуру у приміщеннях або транспортних засобах на бойні та/або прикордонному інспекційному пості застосовуються заходи, визначені у цьому розділі.

8. Після отримання інформації про підозру на захворювання тварин на ящур в дикій фауні компетентним органом вживаються заходи для проведення епідеміологічного розслідування та відбору проб біологічного матеріалу для проведення лабораторного дослідження від усіх упольованих або загинулих на відповідній території диких парнокопитних.

9. Керівник компетентного органу направляє повідомлення про підозру щодо виникнення ящуру до Мінагрополітики та направляє спеціалістів

компетентного органу та Державного науково-дослідного інституту з лабораторної діагностики та ветеринарно-санітарної експертизи (далі - ДНДІЛДВСЕ) та/або інших діагностичних установ (за згодою) для уточнення діагнозу, ретельного епідеміологічного обстеження, клінічного огляду тварин, відбору патологічного матеріалу для лабораторних досліджень, виявлення ймовірних джерел і шляхів занесення збудника хвороби, допомоги у організації комплексу заходів з недопущення поширення та ліквідації ящуру.

10. За відсутності умов зберігання молока в господарстві молоко перевозиться під ветеринарним наглядом лише належним чином обладнаними транспортними засобами з метою запобігання поширенню вірусу, з господарства до найближчого місця його утилізації або обробки, що гарантує знищення вірусу ящуру.

11. Заходи визначені в цьому розділі повинні бути поширені на інші господарства що мали контакти з неблагополучними господарствами, що могло спричинити занесення вірусу ящуру на їх територію та можуть бути відмінені допоки не буде виключено підозру щодо наявності захворювання тварин на ящур.

IV. Діагностика ящуру

1. Попередній діагноз на ящур ставлять спеціалісти ветеринарної медицини на місцях на основі епідеміологічних, клінічних, патолого-анатомічних даних.

Для попередньої діагностики та моніторингових досліджень використовують реакцію прямої імунофлуоресценції, імуноферментний аналіз (ELISA) з визначення антигену та антитіл та інші зареєстровані в Україні методи досліджень відповідно до настанов з діагностики.

2. Діагноз на ящур вважається встановленим при отриманні позитивних результатів при проведенні лабораторних досліджень проб біологічного та патологічного матеріалу з використанням полімеразної ланцюгової реакції (ПЛР) в ДНДІЛДВСЕ.

Молекулярна характеристика геному вірусу ящуру проводиться в уповноважених акредитованих лабораторіях ветеринарної медицини.

3. Відбір зразків патологічного матеріалу, крові та пересилання їх для лабораторного дослідження:

1) для проведення діагностичних досліджень на ящур й інші везикулярні хвороби відбирають уміст афт (лімфу) на слизовій оболонці язика (велика рогата худоба), на п'ятчку (свині), на шкірі вінчика й міжратицевої щілини (велика і дрібна рогата худоба, свині, верблюди та інші сприйнятливі до ящуру види тварин). При відсутності афт для виділення вірусу відбирають проби крові в період підвищення температури тіла в тварин, а також лімфатичні вузли голови та заглоткового кільця, підшлункову залозу і м'язи серця (трупи молодняку всіх видів тварин);

2) афти і лімфу відбирають у кількості не менше 5 грамів. Кількість інших матеріалів, що призначені для виділення вірусу та його подальшої ідентифікації, повинна бути не менше 10 грамів. При неможливості отримання вказаних кількостей, матеріали направляють у максимально можливих кількостях;

3) проби патологічного матеріалу без ознак розкладу повинні бути вміщені у флакони з притертими пробками або такими, що герметично закриваються, і замороженими, а при відсутності умов для заморожування - залиті консервувальною рідиною. Для стінок афт консервувальна рідина складається з однакових об'ємів нейтрального гліцерину та 0,85 % розчину хлористого натрію або середовища для культивування клітин (без сироватки). Інші матеріали консервують розчинами антибіотиків із розрахунку 500-1000 ОД на см³ або 1 грам матеріалу;

4) флакони з пробами герметизують, забезпечують етикетками де вказують: вид тварин, найменування і кількість матеріалу, консерванту. Флакони вміщують у контейнери з льодом або холодоносієм і доставляють в опечатаному вигляді на дослідження нарочним у ДНДІЛДВСЕ або іншу уповноважену акредитовану державну лабораторію ветеринарної медицини у найкоротший термін, але не пізніше 48 годин з моменту відбору. Якщо матеріали можуть бути доставлені протягом 6 - 12 годин з моменту відбору, їх заморожування і консервація необов'язкові;

5) у супровідному документі на матеріали, що надсилаються для проведення лабораторної діагностики ящуру повинні бути наведені дані епізоотологічного обстеження неблагополучного господарства (району, області) із зазначенням загального поголів'я тварин, які сприйнятливі до цих хвороб, дати появи перших ознак захворювання, дати останньої вакцинації, серії використаної вакцини, кількості тварин, які захворіли та загинули, дати відбору проб, клінічних ознак хвороби;

6) із первинних спалахів хвороби, а також при появі його серед вакцинованих тварин, наявності атипових форм перебігу, при виникненні вогнищ у прикордонних районах і в безпосередній близькості до міжнародних транспортних вузлів (морські порти, залізничні станції, аеропорти), підприємствах біологічної промисловості й закладах, що працюють з вірусом ящуру, негайно відправляють зібрані матеріали в герметичних і опечатаних контейнерах (термосах) у ДНДІЛДВСЕ (03151, м. Київ, вул. Донецька, 30), про що одночасно повідомляють отримувача телефонними засобами зв'язку.

4. Для ретроспективних діагностичних досліджень на ящур відбирають стравохідно-глотковий слиз у будь-який час після передбачуваного інфікування тварин вірусом, а також парні проби сироватки крові, одна з яких повинна бути отримана відразу ж після появи клінічних ознак захворювання тварини, а друга - через 14 днів після одужання.

V. Повідомлення про хворобу

Протягом 24 годин, з часу підтвердження кожного спалаху хвороби, Головним державним інспектором ветеринарної медицини області подається до компетентного органу інформація про:

дату та час відправки патматеріалу в акредитовану державну лабораторію ветеринарної медицини;

місце відбору (область, район, населений пункт, ферма, господарство, лісомисливське господарство, на території яких відібраний матеріал);

час, дату виявлення підозри на ящур;

дату встановлення діагнозу, установу що проводила лабораторні дослідження, копію експертного висновку;

методи проведення дослідження для підтвердження хвороби;

категорію хворих тварин - наявність хвороби підтверджено у диких або домашніх/сільськогосподарських тварин, що знаходяться на фермі та/або у господарстві, на бойні або в транспортному засобі;

географічне положення місця, де було підтверджено спалах хвороби; кількість спалахів хвороби, кількість тварин з підозрою на хворобу в таких місцях, на бойні або в транспортному засобі;

кількість загинув/захворівших тварин кожної категорії в господарстві, на бойні або в транспортному засобі;

для кожної групи - розповсюдженість хвороби та кількість тварин, у яких було підтверджено наявність вірусу ящуру;

епідеміологічний зв'язок між спалахом або випадком ящуру та кожним контактним господарством або причини, які викликали підозру на ящур у кожному господарстві з підозрою на ящур;

результати лабораторних тестів, що проводяться на зразках, взятих від тварин після їх забою.

VI. Заходи з ліквідації ящуру

1. Загальні заходи

Після одержання інформації про встановлення діагнозу на ящур ДНПК відповідного рівня приймає рішення про оголошення ферми, господарства, населеного пункту, району або кількох районів (залежно від епізоотичної ситуації), мисливського господарства де виникло захворювання неблагополучними щодо ящуру та встановлення в них карантину. Про що інформує власників тварин. У рішенні вказують точні епізоотичні межі вогнища ящуру, неблагополучного пункту, зон захисту і спостереження (нагляду) з дислокацією карантинних постів та визначають основні заходи з ліквідації хвороби у епізоотичному вогнищі ящуру й з профілактики ящуру в неблагополучному пункті й зоні захисту, зокрема:

охоронно-карантинні - забезпечення локалізації вогнища інфекції, виконання карантинних заходів з недопущення розповсюдження захворювання;

епізоотологічні - обстеження епізоотичних вогнищ та інфікованих об'єктів, аналіз епізоотичної ситуації, розробка і контроль здійснення заходів з ліквідації хвороби;

діагностичні - відбір патологічного матеріалу та його доставка в ДНДІЛДВСЕ та/або інші уповноважені акредитовані державні лабораторії ветеринарної медицини;

матеріально-технічні - забезпечення дезінфекційною технікою, засобами для ліквідації осередку інфекції (технікою, обладнанням тощо), засобами індивідуального захисту осіб, що працюють у епізоотичному вогнищі ящуру.

2. Заходи в неблагополучному пункті

1. Власники господарств і спеціалісти ветеринарної медицини зобов'язані забезпечити проведення заходів направлених на ізоляцію епізоотичного вогнища ящуру, знищення і недопущення розповсюдження вірусу, зокрема:

1) облаштування одного входу на територію епізоотичного вогнища ящуру, встановлення біля нього цілодобового карантинного посту з пароформаліновою камерою і дезінфекційною установкою, який діє до знищення сприйнятливих тварин, проведення очищення та дезінфекції приміщень і території;

2) виділення постійного транспорту, інших матеріалів необхідних для обслуговування тварин і проведення інших господарських робіт на території епізоотичного вогнища ящуру без права виїзду за його межі. Для підвезення кормів, продуктів харчування, різних необхідних матеріалів при вході у вогнище обладнують перевальний майданчик, на якому вантажі ззовні доставляють окремим транспортом;

3) догляду за хворими тваринами який здійснює персонал, для якого встановлюють санітарно-пропускний режим. Заходити на територію епізоотичного вогнища ящуру та виходити з нього персоналу, який працює у вогнищі дозволяється тільки через санпропускник з обов'язковою зміною всього одягу та взуття при вході й виході, прийняттям гігієнічного душу;

4) не допускають винесення з епізоотичного вогнища ящуру будь-яких речей, інвентарю, обладнання, продукції та будь-яких інших предметів;

5) знезараження молока, переробки й зберігання молочних продуктів у межах епізоотичного вогнища ящуру;

6) проведення щоденної дезінфекції території вогнища й особливо приміщень, у яких утримуються хворі тварини, а також предметів догляду за ними (2 % розчином формальдегіду при експозиції - 1 година або 2 % розчином їдкого натру - 10 хвилин);

7) знищення гризунів на фермах і на подвір'ях громадян, а також проводять заходи щодо недопущення потрапляння у місця, де утримуються хворі на ящур тварини, собак, котів, птахів та інших тварин.

2. Молоко, що отримане від корів у епізоотичному вогнищі ящуру, переробляють на місці. У їжу людям і в корм тваринам використовують тільки молоко (молочні продукти), знезаражене кип'ятінням (5 хвилин) або пастеризацією при температурі 85 °C протягом 30 хвилин.

Гній, залишки корму й підстилку регулярно прибирають і складають на території вогнища для біотермічного знезараження або спалюють.

3. У разі виявлення захворювання тварин на ящур вперше відповідні ДНПК приймають рішення про негайний забій (знищення) і знищення на місці шляхом спалювання або закопування на глибину 2 метрів всіх хворих і підозрілих на захворювання на ящур тварин та тварин, що контактували з ними, залишків кормів, підстилок, гною, дрібного господарського інвентарю тощо з проведенням забою (знищення) і дезінфекції тваринницьких приміщень, вигульних дворів, а також спецодягу й взуття осіб, що доглядають за худобою. Здійснюють комплекс інших заходів, що спрямовані на ліквідацію і недопущення поширення хвороби у епізоотичному вогнищі ящуру.

4. Забій таких тварин проводять на спеціально організованому тимчасовому забійному майданчику. На місці їх перебування під безпосереднім контролем головного державного інспектора ветеринарної медицини відповідної території з подальшою дезінфекцією всієї території майданчику (місця забою). Вивезення хворих тварин для забою на м'ясокомбінат забороняється.

5. ДНПК застосовує заходи, направлені на ізоляцію епізоотичного вогнища ящуру, знищення і недопущення розповсюдження хвороби до епідеміологічно пов'язаних виробничих одиниць або прилеглих господарств, якщо відомості про епідеміологічну ситуацію або інші свідчення дають підстави підозрювати можливе зараження цих господарств.

Для ізоляції епізоотичного вогнища ящура ДНПК відповідного рівня може прийняти рішення про обов'язковий забій в епізоотичному вогнищі ящуру не тільки тварин сприйнятливих до вірусу ящуру видів, а і несприйнятливих до ящуру видів і обов'язкову обробку їх трупів в такий спосіб, що забезпечує запобігання ризику поширення вірусу ящуру, крім тварин несприятливих до ящуру видів за умови їх ізоляції, ефективної очистки та дезінфекції приміщень/територій в яких вони утримються та, за умови індивідуальної ідентифікації.

В інших випадках вимушений забій тварин у неблагополучному щодо ящуру пункті допускається лише за погодженням лікаря ветеринарної медицини. При цьому складається акт, у якому вказують причину вимушеного забою.

6. Компетентний орган зобов'язаний забезпечити відстеження та/або обробку:

1) тварин відправлених із вогнища та неблагополучного пункту, протягом щонайменше 21 дня перед орієнтовною датою зараження тварин в господарстві.

2) молока, молочних продуктів, м'яса, м'ясних продуктів, туш, шкір, вовни, сперми, ембріонів, яйцеклітин, гною, а також кормів для тварин і матеріалів, що використовуються у якості підстилок і що походять від тварин сприйнятливих видів і відібрані в господарствах, в яких спалах захворювання на ящур був підтверджений;

3) сперми, яйцеклітин й ембріонів, відібраних від тварин сприйнятливих видів, що перебували в таких господарствах впродовж часу

між ймовірним занесенням хвороби до господарства та запровадженням офіційних заходів - методами, що гарантують руйнування вірусу ящуру. Інші речовини, крім сперми, яйцеклітин й ембріонів, мають оброблятися під офіційним наглядом та в такий спосіб, щоб забезпечити знищення вірусу ящуру та запобігти ризику його поширення.

7. Усі органи влади, причетні до ліквідації спалаху хвороби, зобов'язані співпрацювати під час відстеження переміщення свіжого м'яса, м'ясних продуктів, сирого молока та вироблених із сирого молока продуктів отриманих від тварин сприйнятливих видів походженням із захисної зони та вироблені протягом 21 дня від орієнтовної дати занесення вірусу ящуру до дати введення в дію заходів з ліквідації. Таке свіже м'ясо, м'ясні продукти, сире молоко та вироблені із сирого молока продукти підлягають обробці, що гарантує знищення вірусу ящуру або мають бути затримані, до моменту підтвердження відсутності їх зараження вірусом ящуру.

8. Якщо спалах хвороби загрожує зараженням тварин сприйнятливих видів у лабораторії, зоопарку, заповіднику, на огороженій території або в установах, інститутах, центрах в яких тварини утримуються в наукових цілях або в цілях, пов'язаних зі збереженням видів або генетичних ресурсів сільськогосподарських тварин, власник тварин зобов'язаний забезпечити застосування всіх відповідних заходів біологічної безпеки з метою захисту цих тварин від інфекції.

9. Застосування заходів біологічної безпеки можуть переглядатись за рішенням ДНПІК та за умови, що стан здоров'я тварин не перебуває під загрозою та застосовуються достатні заходи для запобігання будь-яким ризикам поширення вірусу ящуру.

10. Оперативний контроль, керівництво і координацію діяльності органів виконавчої влади, підприємств, установ, організацій з ліквідації ящуру здійснюють відповідні ДНПК.

11. За умовами карантину щодо ящуру забороняється:

увезення та вивезення в неблагополучні пункти тварин усіх видів, а також продуктів та сировини тваринного походження, інвентарю, матеріалів які можуть містити фактори передачі вірусу ящуру;

заготовляти в неблагополучному пункті та вивозити з нього продукцію тваринного і рослинного походження, корми, а також вивозити інфікований інвентар, матеріали та інші матеріально-технічні засоби тощо;

перегрупувати (переводити) тварин усередині господарства та заходити на ферми, у тваринницькі приміщення особам, які не пов'язані з обслуговуванням тварин та реалізацією заходів з ліквідації захворювання;

проводити виставки, ярмарки, торгівлю тваринами і продукцією тваринництва, а також інші заходи, що пов'язані з скупченням тварин, людей і транспорту;

вивозити з неблагополучного пункту та використовувати молоко, молочні продукти в незнезараженому вигляді. Молоко та молочні продукти знезаражують методом пастеризації у пастеризаторах при температурі 85 °C протягом 30 хвилин або кип'ятінням;

вивозити сперму, яйцеклітини та ембріони;

пересікати всіма видами транспорту територію неблагополучного пункту. Для проїзду транспорту до місця призначення повинні бути визначені та позначені покажчиками шляхи об'їзду неблагополучного пункту;

виїжджати транспортом будь-якого виду, що належить господарствам, іншим підприємствам та організаціям або власникам, із неблагополучного пункту.

У разі введення карантину на території району або декількох районів, області, Автономної Республіки Крим забороняється завозити (вивозити) за їх межі всі види сприйнятливих тварин, сільськогосподарську продукцію, що може містити вірус ящуру до зняття карантину.

12. Порядок вивезення молока після пастеризації або кип'ятіння на пункти прийому молока або молочні заводи, а також порядок дезінфекції посуду, інвентарю і транспорту визначаються Головним державним інспектором ветеринарної медицини відповідної території.

13. У разі потреби допускається в'їзд у неблагополучний пункт і виїзд з нього транспортних засобів тільки за погодженням з Головним державним інспектором ветеринарної медицини відповідної території. При цьому транспортні засоби, верхній одяг і взуття осіб, які виїжджають, піддають обов'язковій дезінфекції при виїзді із неблагополучного пункту. Для цього відводять одну дорогу, на якій біля межі неблагополучного пункту встановлюють дезкамеру для знезараження верхнього одягу осіб, які виїжджають (або виходять), ємності з дезрозчином і щітками для дезінфекції взуття, дезустановку для дезінфекції транспортних засобів розміщують приміщення для карантинного посту, для знаходження вказаних осіб на період санітарної обробки.

14. При встановленні карантину на території залізничних станцій, морських і річкових портів і пристаней, аеропортів, а також господарств і населених пунктів, що прилягають до них у радіусі до 10 км, забороняється завантаження та вивантаження тварин сприйнятливих видів та інших вантажів, що можуть становити ризик розповсюдження ящуру на станціях, пристанях, в портах, аеропортах та проводять ветеринарно-санітарні заходи направлені на недопущення поширення хвороби.

15. Дозволяється вивозити продукцію тваринного та рослинного походження, що заготовлена у благополучних господарствах неблагополучних щодо ящуру областей, Автономної Республіки Крим за умови, що ця продукція не контактувала з продукцією неблагополучних господарств та не була заражена вірусом ящуру іншим шляхом. Вивезення продукції в інші області дозволяється в порядку, визначеному в цій Інструкції.

16. Вивезення продукції повинно відбуватись з обов'язковим дотриманням діючих правил перевезення відповідними видами транспорту. Завантаження транспорту не допускається на залізничних станціях, пристанях, у портах, що знаходяться на карантинній щодо ящуру території.

17. У разі виявлення сплаху хвороби під час транспортування тварин негайно проводять забій та знищення таких тварин, у визначеному місцевою ДНПК місці.

18.3 метою недопущення поширення ящуру, головні державні інспектори ветеринарної медицини відповідних територій установлюють контроль за дотриманням карантинних заходів на скотопрогінних трасах, скотобазах, м'ясокомбінатах, бойнях, забійних пунктах, заводах та інших підприємствах з переробки й зберігання продукції тваринного походження.

3. Заходи боротьби з ящуром на інфікованих об'єктах

1. При виявленні на м'ясокомбінаті, бойні, пункті забою тощо тварин, хворих та підозрілих у захворюванні на ящур, усіх тварин негайно забивають.

Одночасно на підприємстві проводять такі самі заходи, як і у епізоотичному вогнищі ящуру.

2. При цьому адміністрація та власники м'ясокомбінату, бойні, пункту забою зобов'язані провести заходи з недопущення розповсюдження вірусу ящуру, зокрема:

організують очищення від гною, залишків корму, сміття транспортні засоби, на яких перевозилися тварини, очищення забійного цеху та інших виробничих приміщень, інвентарю, а також піддають їх дезінфекції з використанням дезінфекційних засобів що гарантують знищення вірусу ящуру;

забезпечують утилізацію або знезараження гною і каниги біотермічним способом у обладнаних гноєсховищах на території інфікованого об'єкту, а також знезараження стічних вод;

проводять епідеміологічне розслідування при виявленні продукції, сировини, відходів, шкір інфікованих тварин які підлягають знищенню;

організують санітарну обробку осіб, які брали участь у доставці неблагополучної щодо ящуру худоби, проводили забій, переробку отриманих продуктів та сировини, проводили роботи з очищення, дезінфекції виробничих приміщень, а також знезараження одягу та взуття.

3. Головним державним інспектором ветеринарної медицини відповідної території негайно вводяться карантинні обмеження, якими передбачають:

припинення приймання для забою нових тварин до закінчення забою всього поголів'я тварин;

завершення необхідних ветеринарно-санітарних заходів із знезараження інфікованих об'єктів, крім тварин підозрілих у захворюванні які підлягають знищенню;

недопущення завезення (вивезення) з інфікованих об'єктів будь-яких продуктів та сировини, відходів тваринного походження у знезараженому вигляді.

4. Забороняється відвідування інфікованих об'єктів сторонніми особами, які не мають безпосереднього відношення до виробництва.

4. Господарства, що складаються з різних епідеміологічних виробничих одиниць

1. Якщо господарства складаються із двох або більше окремих епідеміологічних виробничих одиниць ДНПК може переглянути рішення щодо застосування запроваджених заходів біологічної безпеки на території у виробничих одиницях господарств, не вражених вірусом ящуру, що підтверджено лабораторно.

2. Перегляд рішення здійснюється лише після підтвердження лікарем ветеринарної медицини у ході офіційного розслідування, що устаткування, тварини несприйнятливих до захворювання на ящур видів, обладнання, установки, інструменти, обладнання для дезінфекції, що використовуються у виробничих одиницях, є повністю відокремленими та протягом щонайменше двох інкубаційних періодів перед датою виявлення спалаху хвороби діяльність окремих виробничих одиниць (ферм, господарств), зокрема управління/обслуговування стайнями та пасовищами, годування, видалення посліду або гною відбувалося повністю відокремлено та здійснювалося різними працівниками.

5. Контактні господарства

1. Господарства визнаються контактними, якщо лікар ветеринарної медицини засвідчує або на підставі підтверджених даних вважає, що вірус ящуру міг бути занесений в результаті переміщення осіб, тварин, продуктів тваринного походження, транспортних засобів, або в будь-який інший спосіб з неблагополучного господарства.

За рішенням лікаря ветеринарної медицини визнання господарства контактним може бути обмежено однією виробничою одиницею, відповідно до епідеміологічної ситуації на фермі та/або у господарстві.

2. До контактних господарств застосовуються заходи біологічної безпеки до виключення підозри про наявність вірусу ящуру в цих господарствах.

3. Головний державний інспектор ветеринарної медицини відповідної території зобов'язаний заборонити переміщення тварин із контактних господарств протягом інкубаційного періоду, крім перевезення тварин сприйнятливих видів під офіційним наглядом до найближчих визначених боєнь для санітарного забою.

4. Якщо епідеміологічний зв'язок між спалахом хвороби та виробничими одиницями не може бути виключений, власники тварин повинні забезпечити застосування заходів біологічної безпеки, визначених у цьому розділі.

6. Заходи в зоні захисту

1. У літній період, у зонах відгінного тваринництва, з території радіусом не менше 10 км від межі з неблагополучним пунктом, на період карантину виводять всіх тварин сприйнятливих до ящуру.

2. Організують охорону або обгородження (обкопування) сіна, інших грубих кормів для обмеження доступу до них домашніх і диких тварин.

3. Забезпечують ветеринарно-санітарний нагляд за переміщенням худоби, продукції тваринного походження, на бойнях, складах

шкірсировини, на переробних підприємствах (шкірзаводи, мийки шерсті, молочні й сироварні заводи та тощо).

4. Повідомляють власників тварин та керівників господарств, підприємств та населення про загрозу занесення вірусу ящуру і заходи з попередження виникнення захворювання, проводять серед населення роз'яснювальну роботу з цих питань.

5. У місцях мешкання і міграції диких парнокопитних тварин за рішенням місцевої ДНПК періодично проводять моніторинг шляхом вибіркового відлову (відстрілу) ослаблених та підозрілих на захворювання тварин з метою їх огляду та своєчасного встановлення діагнозу.

6. На молочних заводах, сепараторних і молокоприймальних пунктах молоко, що надходить із загрозованих щодо ящуру господарств, обов'язково пастеризують.

Посуд для збирання молока (бідони, фляги тощо) та автоцистерни, у яких доставлялося молоко, перед поверненням у господарства, а також забірні шланги, молокоприймальні танки, пастеризаційні установки ретельно миють гарячими (75 °C і вище) мийними розчинами і дезінфікують.

7. При наявності в області, Автономній Республіці Крим захворювання тварин на ящур переміщення тварин, продукції тваринного походження із одних районів в інші райони тієї самої області, Автономної Республіки Крим допускається лише за погодженням з Головним державним інспектором ветеринарної медицини області, Автономної Республіки Крим.

Міжобласні перевезення та перевезення між країнами - за погодженням компетентного органу.

8. Відповідальність за проведення організаційно-господарських заходів з попередження і ліквідації ящуру, дотримання заходів карантину, що передбачені цією Інструкцією, несуть керівники господарств усіх форм власності, підприємств і власники тварин.

9. Контроль за здійсненням заходів з попередження і ліквідації захворювання худоби на ящур покладається на ДНПК та компетентний орган.

7. Переміщення та транспортування тварин і отриманих від них продуктів у зоні захисту

1. У зоні захисту забороняється:

переміщення і транспортування між господарствами тварин сприйнятливих видів;

проведення ярмарків, здійснення торгівлі на ринках, проведення виставок або інших заходів, що передбачають зібрання тварин та людей; діяльність пересувних/мобільних служб діяльність яких пов'язана з обслуговуванням тварин, їх розведенням тощо;

штучне осіменіння та відбір яйцеклітин і ембріонів від тварин сприйнятливих видів.

2. За рішенням Головно державного інспектора ветеринарної медицини відповідної території обмеження на переміщення та транспортування тварин і отриманих від них продуктів також поширюються на:

1) будь-які зібрання людей, під час яких ймовірний контакт із тваринами сприйнятливих видів, що сприяє ризикам поширення вірусу ящуру;

2) штучне осіменіння, відбір яйцеклітин та ембріонів від тварин, не сприйнятливих до захворювання на ящур;

переміщення транспортних засобів, призначених для транспортування тварин крім вивезення тварин на забій;

3) забій в господарстві тварин сприйнятливих видів, призначених для власного споживання;

4) транспортування товарів що можуть становити ризик розповсюдження захворювання до господарств, в яких утримуються тварини сприйнятливих видів.

3. Головний державний інспектор ветеринарної медицини відповідної території має право дозволити:

1) транзит тварин будь-якого виду через територію зони захисту, що здійснюється виключно вздовж основних транспортних магістралей та/або залізниць;

2) транспортування тварин сприйнятливих видів, що були визначені офіційним ветеринаром як такі, що завозяться із господарств які розташовані поза меж захисної зони, та перевозяться за визначеними маршрутами безпосередньо до призначеного місця здійснення забою для негайного забою за умови, що транспортні засоби очищуються й дезінфікуються після доставки під офіційним наглядом, та відомості про таке знезараження транспортного засобу реєструються у відповідному журналі цього транспортного засобу;

3) штучне осіменіння тварин у господарстві, що проводиться персоналом цього господарства, з використанням сперми, відібраної від тварин у цьому господарстві, або сперми, що зберігається в цьому господарстві, або сперми, що постачається з центру відбору сперми до зовнішнього периметра цього господарства;

4) переміщення та транспортування коней;

5) транспортування, за певних умов, товарів що можуть становити ризик розповсюдження захворювання до господарств, в яких утримуються тварини сприйнятливих видів.

8. Заходи, що застосовуються до свіжого м'яса та м'ясопродуктів, вироблених в зоні захисту

1. Сприйнятливих тварин в зоні захисту забивають виключно під контролем офіційного лікаря.

Вироблені в зоні захисту м'ясо та м'ясопродукти транспортуються в закритих контейнерах до підприємства, визначеного компетентним органом, для переробки на м'ясні продукти, методом що гарантує знищення вірусу.

2. Обмеження на забій тварин та транспортування м'яса і м'ясопродуктів не стосується свіжого м'яса та м'ясопродуктів вироблених не раніше 21 дня перед орієнтовною датою найранішого інфікування тварин у господарстві в зоні захисту, та які з моменту вироблення зберігалися та транспортувалися відокремлено від м'ясних продуктів, вироблених після цієї дати. На таке м'ясо має бути нанесено маркування для його ідентифікації.

9. Заходи, що застосовуються до молока та молочних продуктів, вироблених у зоні захисту

1. Забороняється розміщення на ринку молока, що походить від тварин сприйнятливих видів, що походять із зони захисту, а також молочних продуктів, вироблених із такого молока, розміщення на ринку молока та молочних продуктів, що походять від тварин сприйнятливих видів, вироблених на підприємствах, розташованих у зоні захисту.

2. Заборона на розміщення на ринку молока й молочних продуктів, отриманих від тварин сприйнятливих видів, що походять із зони захисту не застосовується:

1) якщо вони вироблені не раніше 21 дня перед орієнтовною датою найранішого інфікування тварин на фермі та/або у господарстві в зоні захисту;

2) якщо вони з моменту виробництва зберігалися та транспортувалися відокремлено від молока й молочних продуктів, вироблених після цієї дати;

3) якщо вони вироблені із такого молока, за допомогою одного із видів обробки, що гарантує знищення вірусу ящуру, залежно від використання молока або молочних продуктів.

Обробка здійснюється на окремих підприємствах, або, якщо в зоні захисту немає такого підприємства, на підприємствах, розташованих поза межами зони захисту, відповідно до умов визначених у пункті 6 цього підрозділу.

3. Відповідність молока, призначеного для торгівлі посвідчується лікарем ветеринарної медицини.

4. Підприємства, зазначені в цьому розділі, мають дотримуватися наведених нижче вимог:

працювати під ветеринарним контролем;

молоко, що використовується на підприємстві, має відповідати встановленим в підрозділі 8 вимогам або походити від тварин, що утримуються поза межами зони захисту;

транспортування молока та молочних продуктів з ферм та/або господарств, розташованих поза межами захисної зони, до підприємств має здійснюватися транспортними засобами, що пройшли очищення й дезінфекцію перед транспортуванням та які після цього не перебували в контакті з господарствами, розташованими в зоні захисту, в яких утримуються тварини сприйнятливих видів.

5. Транспортування сирого молока з господарств, розташованих у зоні захисту, до підприємств, розташованих поза її межами, а також переробка такого молока, має відповідати наведеним нижче умовам:

переробка сирого молока можлива лише за погодженням Головного державного інспектора ветеринарної медицини відповідної території, в якому зазначаються умови перевезення та маршрут транспортування;

транспортування має здійснюватися засобами, які перед цим очищені, продезінфіковані, сконструйовані та обслуговуються без витоку молока під час перевезення, та мають устаткування, яке запобігає аерозольному розпилюванню під час завантаження та розвантаження молока;

перед та після вивезення молока, отриманого від тварин сприйнятливих видів, з'єднувальні труби, шини, колесні диски, нижні частини транспортних засобів, а також будь-які місця можливого витоку молока, необхідно очистити та дезінфікувати. Після останньої дезінфекції та перед виїздом за межі зони захисту транспортний засіб не має мати жодних контактів із підприємствами на території зони захисту, що утримують тварин сприйнятливих видів;

транспортні засоби мають бути закріплені за конкретними географічними районами або адміністративними одиницями, які мають бути належним чином марковані та можуть переміщуватися до іншої одиниці лише після очищення й дезінфекції, що здійснюються під офіційним наглядом.

6. Забороняється відбір й перевезення проб сирого молока, отриманого від тварин сприйнятливих видів, із господарств, розташованих в межах зони захисту, до будь-яких інших лабораторій, крім лабораторій уповноважених на здійснення досліджень з діагностики ящуру.

10.Заходи, що застосовуються до сперми, яйцеклітин та ембріонів, відібраних від тварин сприйнятливих видів у зоні захисту

1. Забороняється розміщення на ринку сперми, яйцеклітин та ембріонів отриманих від тварин сприйнятливих видів, що походять із зони захисту.

2. Заборона на розміщення на ринку не застосовується до заморожених сперми, яйцеклітин та ембріонів, що були відібрані не пізніше ніж за 21 день перед орієнтовною датою найранішого інфікування вірусом ящуру в господарстві.

3. Заморожену сперму, відібрану після дати інфікування, необхідно зберігати окремо. Вона може бути допущена в обіг лише за умови скасування карантинних заходів та доставки усіх тварин до центру відбору сперми та проведення їх клінічного огляду. Проби повинні бути серологічно дослідженні з метою підтвердження відсутності інфекції у відповідному центрі відбору сперми. Проби від тварин-донорів відбираються не раніше 28 днів після збору сперми, та досліджуються серологічно на виявлення антитіл до вірусу ящуру з негативним результатом.

11.Транспортування та розповсюдження посліду і гною, шкір, овечої вовни, волосся жуйних тварин та щетини свиней вироблених у зоні захисту

1. Забороняється транспортування та розповсюдження в межах зони захисту посліду або гною з господарств та приміщень або транспортних засобів, розташованих у зоні захисту, в якій утримуються тварини сприйнятливих видів, за виключенням переміщення гною від тварин сприйнятливих видів з розташованого в зоні захисту господарства до місця переробки або безпосереднього зберігання.

2. Переміщення гною з метою внесення на поля з господарств, до яких не застосовуються карантинні обмеження, можливе за умови, що загальний обсяг гною був вироблений щонайменше за 21 день перед орієнтовною датою виникнення найранішого інфікування в розташованому в зоні захисту господарства. Гній або послід розміщують у визначеному рішенням ДНПК місті, або засипають ґрунтом.

3. Переміщення посліду або гною з господарств, що утримують тварин сприйнятливих видів, залежить від дотримання заходів направлених на недопущення поширення вірусу ящуру, зокрема, шляхом забезпечення очищення та дезінфекції герметичних транспортних засобів після їх завантаження та перед виїздом за межі господарства.

4. Забороняється розміщення на ринку шкур тварин сприйнятливих видів, що походять із зони захисту, крім шкір, вироблених не раніше 21 дня перед орієнтовною датою виникнення інфекції в господарстві, та які зберігалися окремо від шкір, вироблених після цієї дати. Такі шкури, овеча вовна, волосся жуйних тварин, щетина свиней підлягають обробці методом, що гарантує руйнування вірусу ящуру.

12.Заходи, що застосовуються до інших продуктів тваринного походження, вироблених у зоні захисту

1. Забороняється розміщення на ринку продуктів тваринного походження, що походять від тварин сприйнятливих видів.

2. Заборона на розміщення на ринку не застосовується до продуктів тваринного походження, що:

були вироблені не раніше 21 дня перед орієнтовною датою виникнення інфекції в господарстві, та які зберігалися і транспортувалися окремо від продуктів, вироблених після цієї дати;

пройшли обробку що гарантує знищення вірусу ящуру;

що не підлягають подальшій обробці, оскільки містять продукти тваринного походження, що вже пройшли обробку, що забезпечує знищення ймовірного вірусу ящуру, або були отримані від тварин, що не підпадають під обмеження відповідно до положень цієї Інструкції;

запаковані продукти, призначені для використання в лабораторних умовах для екстракорпоральної діагностики або як лабораторних реагентів.

13. Заходи, що застосовуються до кормів, фуражу, сіна й соломи, вироблених у зоні захисту

1. Забороняється розміщення на ринку кормів, фуражу, сіна й соломи, вироблених у зоні захисту, крім кормів, фуражу, сіна й соломи:

вироблених не раніше 21 дня перед орієнтовною датою виникнення інфекції в господарстві, та які зберігалися й перевозилися окремо від кормів, фуражу, сіна й соломи, вироблених після цієї дати;

призначених для використання у зоні захисту;

вироблених у приміщеннях, в яких не утримуються тварини сприйнятливих видів;

вироблених на підприємствах, в яких не утримуються тварини сприйнятливих видів, а сировина постачається з підприємств, розташованих поза межами захисної зони.

2. Заборона розміщення на ринку не застосовується до фуражу й соломи, вироблених у господарствах, в яких не утримуються тварини сприйнятливих видів.

Разом із заходами, що застосовуються в зоні захисту відповідно до цієї Інструкції, ДНПК відповідної території може запровадити додаткові заходи, які він вважає необхідними та пропорційними з метою недопущення розповсюдження вірусу ящуру з огляду на конкретну епідеміологічну ситуацію, стан розвитку тваринництва, а також на природні, комерційні й соціальні умови, що переважають на певній території. У разі прийняття таких заходів про це повинен бути повідомлений компетентний орган.

14. Скасування заходів у зоні захисту

1. Головний державний інспектор ветеринарної медицини відповідної території зобов'язаний забезпечити застосування запроваджуваних у зоні захисту заходів до виконання наведених нижче вимог:

- 1) пройшло не менше 15 днів після умиртвіння й безпечної утилізації всіх тварин сприйнятливих видів у епізоотичному вогнищі; проведено попереднє очищення й дезінфекцію приміщень і території;
- 2) проведено обстеження й отримано негативні результати від тварин сприйнятливих видів в зоні захисту.

2. Після скасування заходів, що застосовуються в зоні захисту, заходи, що застосовуються в зоні спостереження, мають застосовуватися ще впродовж не менше 15 днів.

15. Заходи, що запроваджуються в господарствах, розташованих у зоні спостереження

Якщо на території зони спостереження відсутня бійня або її потужність є недостатньою, компетентний орган погоджує переміщення тварин сприйнятливих видів із господарств, розташованих у зоні спостереження, з метою їх перевезення під офіційним наглядом безпосередньо до бійні, що

знаходиться за межами зони спостереження, для забою з урахуванням наведених нижче умов:

забій тварин здійснюється під офіційним наглядом, а епідеміологічна ситуація в господарстві не викликає підозр щодо наявності інфекції або зараження вірусом ящуру;

огляд всіх тварин сприйнятливих видів у господарстві офіційним ветеринаром дав негативний результат;

репрезентативна кількість тварин, визначена на підставі статистичних параметрів, пройшла ретельне клінічне обстеження з метою виключення наявності або підозри щодо наявності клінічно хворих тварин;

бійня є визначеною місцевою ДНПІК та розташована якнайближче до зони спостереження;

м'ясо, отримане від таких тварин, підлягає обробці що гарантує руйнування вірусу ящуру.

16. Переміщення тварин сприйнятливих видів у зоні спостереження

1. Забороняється переміщення тварин сприйнятливих видів із господарств у межах зони спостереження.

2. Переміщення тварин з метою: виведення їх на пасовище, розташоване в зоні спостереження, уникаючи контакту з тваринами сприйнятливих видів із різних господарств, не раніше 15 днів після останнього спалаху ящуру; перевезення їх з метою забою під офіційним наглядом безпосередньо до бійні, розташованої в межах зони спостереження здійснюється без обмежень.

3. Переміщення таких тварин погоджується Головним державним інспектором ветеринарної медицини відповідної території, після обстеження

офіційним ветеринаром всіх тварин сприйнятливих видів у господарстві яке виключило наявність тварин, в яких підозрюється захворювання.

4. Головний державний інспектор ветеринарної медицини відповідної території зобов'язаний без зволікання відстежити тварин, відправлених із зони спостереження впродовж періоду, який складає не менше 21 дня перед орієнтовною датою виявлення інфекції в господарстві, розташованому в зоні спостереження та поінформувати компетентний орган про результати відстеження тварин.

17. Заходи, що застосовуються до сирого м'яса, отриманого від тварин сприйнятливих видів, що походять із зони спостереження, та до м'ясних продуктів, вироблених із такого м'яса

1. Забороняється розміщення на ринку сирого м'яса, м'ясопродуктів, м'ясного фаршу та м'ясних напівфабрикатів, отриманих від тварин сприйнятливих видів, що походять із зони спостереження, а також м'ясних продуктів, вироблених із такого м'яса.

Заборона щодо розміщення на ринку сирого м'яса, м'ясних продуктів, м'ясного фаршу та інших м'ясних напівфабрикатів не застосовується у разі їх отримання від тварин сприйнятливих видів, що походять із зони спостереження, з нанесенням спеціального маркування та привезені під офіційним наглядом до призначеного підприємства з метою переробки або якщо зазначене м'ясо є об'єктом застосування заходів, визначених в пункті 3 цього підрозділу.

2. Забороняється розміщення на ринку сирого м'яса, м'ясопродуктів, м'ясного фаршу та м'ясних напівфабрикатів, отриманих від тварин сприйнятливих видів, вироблених на підприємствах, розташованих у зоні спостереження, крім сирого м'яса, м'ясного фаршу та м'ясних

напівфабрикатів, вироблених не пізніше 21 дня перед орієнтовною датою виявлення інфекції в господарстві, що знаходиться в зоні захисту, та які з моменту їх вироблення зберігалися і перевозились окремо від зазначених м'ясних продуктів, вироблених після цієї дати, у разі наявності спеціального маркування.

3. Обмеження на розміщення на ринку сирого м'яса, м'ясопродуктів, м'ясного фаршу та м'ясних напівфабрикатів отриманих від тварин сприйнятливих видів, вироблених на підприємствах, розташованих у зоні спостереження, не застосовується до сирого м'яса, м'ясопродуктів, м'ясного фаршу та м'ясних напівфабрикатів, отриманих із підприємств, розташованих у зоні спостереження, за наведених нижче умов:

підприємство працює під суворим ветеринарним контролем;

підприємство переробляє лише сире м'ясо, м'ясний фарш або м'ясопродукти отримані від тварин, вирощених і забитих поза межами зони спостереження;

все зазначене сире м'ясо, м'ясопродукти, м'ясний фарш та м'ясні напівфабрикати, повинні мати спеціальне маркування, м'ясо інших видів парнокопитних та м'ясний фарш, м'ясні напівфабрикати відповідно;

впродовж всього процесу виробництва сире м'ясо, м'ясопродукти, м'ясний фарш та м'ясні напівфабрикати, чітко ідентифіковані, а також перевозяться і зберігаються окремо від сирого м'яса, м'ясопродуктів, м'ясного фаршу та м'ясних напівфабрикатів, не придатних для вивезення поза межі зони спостереження відповідно до цієї Інструкції.

4. Можливість розміщення на ринку сирого м'яса, м'ясопродуктів, м'ясного фаршу та м'ясних напівфабрикатів посвідчується відповідним ветеринарним документом встановленого зразка.

**18. Заходи, що застосовуються до молока та молочних продуктів,
отриманих від тварин сприйнятливих видів, вироблених у зоні
спостереження**

1. Забороняється розміщення на ринку сирого молока, отриманого від тварин сприйнятливих видів, що походять із зони спостереження, а також молочних продуктів, вироблених із такого молока.

Заборона не застосовується до молока й молочних продуктів, отриманих від тварин сприйнятливих видів, що походять із зони спостереження, вироблених не раніше 21 дня перед орієнтовною датою найранішого виникнення інфекції в господарстві, розташованому у відповідній зоні захисту, та які з моменту виробництва зберігалися та перевозилися окремо від молока й молочних продуктів, вироблених після цієї дати, а також у разі проходження ними обробки за допомогою одного із видів обробки що гарантує знищення вірусу ящуру, залежно від використання молока або молочних продуктів.

2. Обробка молока здійснюється на підприємствах, у зоні спостереження, або, якщо на території зони спостереження немає такого підприємства, на підприємствах, що знаходяться за межами зони захисту та зони спостереження, визначених Головним державним інспектором ветеринарної медицини відповідної території.

3. Підприємства, що здійснюють обробку, мають дотримуватися вимог: працювати під ветеринарним контролем;

транспортування сирого молока з господарств, розташованих поза межами зони захисту та зони спостереження здійснюється транспортними засобами, що пройшли очищення й дезінфекцію перед транспортуванням.

4. Транспортування сирого молока з господарств, розташованих у зоні спостереження, до підприємств, розташованих поза межами зони захисту та зони спостереження, а також переробка зазначеного молока, має відповідати наведеним нижче умовам:

здійснюватися лише за погодженням з Головним державним інспектором ветеринарної медицини відповідної території;

погодження має містити вимоги щодо перевезення та визначати маршрут транспортування до призначеного підприємства;

транспортування має здійснюватися засобами, які перед цим очищені, продезінфіковані, сконструйовані та обслуговуються без витоку молока під час перевезення, та мають устаткування, що запобігає аерозольному розпилюванню під час завантаження та розвантаження молока;

перед та після вивезення молока, отриманого від тварин сприйнятливих видів, з території господарства, з'єднувальні труби, шини, колесні диски, нижні частини транспортних засобів, а також будь-які місця витоку молока, необхідно очистити й дезінфікувати. Після останньої дезінфекції й перед виїздом за межі зони спостереження транспортний засіб не повинен мати жодних контактів із підприємствами на території зони захисту та зони спостереження, що утримують тварин сприйнятливих видів;

транспортні засоби мають бути закріплені за конкретними географічними районами або адміністративними одиницями, належним чином маркуються і здійснюється переміщення до іншої одиниці лише після очищення й дезінфекції, під офіційним наглядом.

5. Офіційний ветеринар у встановленому порядку засвідчує відповідність призначеного для торгівлі молока, вищевказаним вимогам.

19. Транспортування та розповсюдження гною і посліду, отриманих від тварин сприйнятливих видів, вироблених у зоні спостереження

1. Забороняється транспортування та розповсюдження у межах зони спостереження та поза її межами, гною і посліду з господарств та інших приміщень, розташованих у зоні спостереження, в якій утримуються тварини сприйнятливих видів.

2. Головний державний інспектор ветеринарної медицини відповідної території має право, за виняткових обставин, погодити транспортування посліду або гною транспортними засобами, що були очищені й продезінфіковані перед та після використання для розповсюдження у визначених районах зони спостереження, з урахуванням наведених нижче умов:

результати проведеного офіційним ветеринаром обстеження всіх тварин сприйнятливих видів у господарстві виключають наявність тварин, щодо яких існує підозра про зараження вірусом ящуру, а гній або послід вноситься без затримки до ґрунту або перекопується;

проведене офіційним ветеринаром клінічне обстеження всіх тварин сприйнятливих видів у господарстві показало негативні результати, а гній без затримки вноситься у ґрунт.

3. ДНПК відповідної території має право запровадити додаткові заходи, що вважаються необхідними та пропорційними, з метою стримання вірусу ящуру, з урахуванням конкретних епідеміологічних, природних, комерційних й соціальних умов, що переважають на території ураженої зони.

VII. Зняття карантину

1. Зняття карантину й подальші тимчасові обмеження з господарства (ферми, населеного пункту) здійснюється через 21 день після забою або

знищення останньої хворої у неблагополучному пункті тварини та після виконання в повному обсязі карантинних заходів, визначених цією Інструкцією.

2. Перед зняттям карантину власники господарств усіх форм власності і власники тварин зобов'язані забезпечити проведення очищення і заключної дезінфекції всіх приміщень, території вигульних дворів, де знаходились хворі на ящур тварини, інвентарю, транспорту в порядку, що передбачений Інструкцією з проведення ветеринарної дезінфекції об'єктів тваринництва.

3. Всередині тваринницьких приміщень проводять побілення стін, перегородок.

4. Перед зняттям карантину з неблагополучного щодо ящуру пункту в період дощів, снігопадів і морозів проводять заключний комплекс ветеринарно-санітарних заходів, з настанням сприятливої погоди в цьому пункті (санітарний ремонт приміщень, дезінфекцію тощо), що забезпечують повне знищення вірусу ящуру в зовнішньому середовищі.

5. На пункті забою, де проводили забій хворих (підозрілих у захворюванні) ящуром тварин або переробляли та зберігали від них продукти та сировину, обмеження, що вказані в пункті 3 підрозділу 3 розділу VI цієї Інструкції, знімають після дезінфекції приміщень підприємства, його території, інвентарю, виробничого обладнання і після закінчення переробки м'яса й інших продуктів забою хворих та підозрілих у захворюванні тварин, знезараження сировини, молока, молочних продуктів тощо та інших заходів, передбачених цією Інструкцією.

6. Головний державний інспектор ветеринарної медицини відповідної території спільно з адміністрацією господарства (підприємства) перевіряє повноту виконання заключних ветеринарно-санітарних заходів, після чого готує подання до місцевої ДНПК про зняття карантину.

7. Після зняття карантину з неблагополучного щодо ящуру пункту зберігаються такі обмеження:

1) впродовж 12 місяців після зняття карантину забороняється вивозити й виводити із господарства тварин вакцинованих проти нього для товарних і племінних цілей у благополучні щодо ящуру господарства і для продажу на ринках, а також утримувати таких тварин разом із здоровою і неімунною худобою;

2) не дозволяється вводити в господарство сприйнятливих до ящуру тварин, які щеплені протиящурною вакциною відповідного типу, не раніше як через 21 день після вакцинації, а не вакцинованих - упродовж 12 місяців; не допускається випасати впродовж 3 місяців у літній період та 6 місяців у осінній і зимовий періоди, переганяти неімунних до ящуру тварин, а також використовувати пасовища, скотопрогінні траси, на яких випасали або переганяли хворих на ящур тварин.

8. Тварини, які знаходилися у неблагополучному пункті й призначені для забою у період після закінчення 3-місячного терміну після зняття карантину, підлягають відправці окремою партією на спеціально визначений компетентним органом м'ясокомбінат у межах цієї області, Автономної Республіки Крим. У ветеринарному свідоцтві повинно бути вказано, коли знято карантин з господарства.

9. Продукти тваринного й рослинного походження, фураж та інші корми, що знаходились на період карантинування у неблагополучному пункті та не мали контакту з хворими на ящур тваринами, дозволяється вивозити з цих пунктів лише в межах області, Автономної Республіки Крим, а ті, що мали контакт з джерелом вірусу ящуру, підлягають використанню лише на місці (у цьому населеному пункті).

10. У межах неблагополучного пункту й зони захисту за рішенням ДНПІК при Кабінеті Міністрів України впродовж двох наступних років може бути введена вакцинація сільськогосподарських тварин проти ящуру відповідного типу.

VIII. Вакцинація

1. В Україні забороняється використання, у тому числі виробництво вакцин проти ящуру та застосування гіперімунних сироваток проти ящуру, крім випадків, визначених цією Інструкцією.

2. Компетентний орган зобов'язаний одразу після підтвердження першого спалаху захворювання на ящур здійснити всі необхідні заходи з метою підготовки до проведення екстреної вакцинації на території зони спостереження, а також забезпечити здійснення супресивної вакцинації в межах зони захисту, у чітко визначених господарствах.

3. Компетентний орган забезпечує створення постійно діючого резерву вакцини проти ящуру, погодження використання вакцин проти ящуру з метою проведення лабораторних досліджень, наукових досліджень або випробовування вакцин, організацію належного офіційного контролю за зберіганням, постачанням, розповсюдженням і реалізацією вакцин проти ящуру.

4. Рішення про здійснення екстреної вакцинації може ухвалюватись ДНПІК при Кабінеті Міністрів України за наявності, однієї з умов:

- 1) спалахи хвороби було підтверджено, та існує загроза її поширення;
- 2) спалахи хвороби, про які повідомлялося, становлять ризик для інших областей, країн через географічне положення або превалюючи метеорологічні умови в Україні;
- 3) існує загроза розповсюдження хвороби через контакти, що мають значення з епідеміологічної точки зору між господарствами в яких

утримуються тварини сприйнятливих видів та які розташовані на території на якій зафіксовані спалахи захворювання на ящур;

4) існує загроза занесення захворювання через географічне положення або превалюючи метеорологічні умови у сусідній країні, на території якої було зафіксовано спалахи захворювання на ящур.

5.Рішення про здійснення екстреної вакцинації визначає:

- 1) межі території на якій буде здійснюватися екстрена вакцинація;
- 2) види та вік тварин, що підлягають вакцинації;
- 3) тривалість вакцинації;
- 4) конкретну заборону на переміщення вакцинованих і невакцинованих тварин сприйнятливих видів та продуктів, отриманих від них;

5) особливу додаткову й постійну ідентифікацію, а також особливу реєстрацію вакцинованих тварин.

6. Екстрену вакцинацію здійснюють незалежно від того, чи будуть застосовувати у подальшому стемпінг-аут.

7. Рішення про здійснення профілактичної вакцинації приймається за умови провести зонування території, в межах якої проводиться вакцинація.

Вакцинація проводиться швидко та у відповідності до правил гігієни й біобезпеки, щоб уникнути поширення вірусу ящуру. Всі заходи, що вживаються в зоні вакцинації здійснюються без шкоди для заходів, визначених у розділі VI цієї Інструкції.

8. Якщо територія в межах якої запроваджується вакцинація, включає цілком або частково зону захисту або зону спостереження заходи, що здійснюються на території цих зон здійснюються в межах відповідної частини зони вакцинації допоки ці заходи не будуть виконані повністю.

9. На території вакцинації від їх початку до щонайменше 30 днів після завершення вакцинації:

1) забороняється переміщення живих тварин сприйнятливих видів між господарствами в межах зони вакцинації та за її межі.

2) після клінічного обстеження живих тварин, а також стад, з яких вони походять або з яких їх вивезли, вони можуть бути переміщені з метою негайного забою безпосередньо до бійні, призначеної компетентним органом, що знаходиться в межах зони вакцинації або, у виняткових випадках, на близькій відстані від цієї зони;

3) свіже м'ясо, отримане від вакцинованих тварин, що походять із зони спостереження, а також м'ясних продуктів, вироблених із такого м'яса повинно бути позначено, зберігатися й перевозитися окремо від іншого м'яса, у закритих контейнерах до підприємства, призначеного компетентним органом відповідної території, з метою переробки;

4) молоко та молочні продукти, отримані від вакцинованих тварин, можна розміщувати на території зони вакцинації та поза її межами за умови, що залежно від кінцевого використання - для споживання людиною або в інших цілях - зазнали одну з процедур обробки, що гарантує знищення збудника ящуру. Обробку необхідно здійснювати на підприємствах розташованих на території зони вакцинації або, якщо такого підприємства в межах цієї зони немає, на підприємствах, що знаходяться поза межами зони вакцинації, до яких сире молоко необхідно перевозити відповідно до пункту 10 цього підрозділу.

10. Підприємства з переробки молока розташовані на території зони вакцинації або поза межами зони вакцинації, які здійснюють переробку молока, мають відповідати вимогам:

1) працювати під офіційним контролем;

2) молоко та молочні продукти, що використовуються на підприємстві, мають бути оброблені таким способом, що виключає

зараження на ящур або має бути отримано від тварин, що утримуються поза межами зони вакцинації;

3) транспортування сирого молока від ферм та господарств, розташованих поза межами зони вакцинації, до підприємств необхідно здійснювати транспортними засобами, що пройшли очищення й дезінфекцію перед транспортуванням та які більше не перебували в контакті з господарствами, розташованими в межах зони захисту, в яких утримуються тварини сприйнятливих видів;

11. Транспортування сирого молока від господарств, розташованих у межах зони вакцинації, до підприємств, розташованих поза її межами, а також обробка цього молока, має відповідати наведеним нижче вимогам:

1) підприємства, розташовані поза межами зони вакцинації, мають отримати від Головного державного інспектора ветеринарної медицини погодження на обробку сирого молока, що походить від утримуваних в межах зони вакцинації тварин сприйнятливих видів;

2) погодження має містити інструкції щодо перевезення та визначати маршрут транспортування до призначеного підприємства;

3) транспортування має здійснюватися засобами, що їх було перед та після очищено й продезінфіковано. Засоби сконструйовані та обслуговуються в такий спосіб, щоб уникнути витоку молока під час перевезення, а їх устаткування запобігає аерозольному розпилюванню молока під час завантаження та розвантаження;

4) перед та після вивезення молока, що походить від тварин сприйнятливих видів, з території господарства, з'єднувальні труби, шини, колесні диски, нижні частини транспортних засобів, а також будь-які місця витоку молока, необхідно очистити й дезінфікувати. З моменту останньої дезінфекції й перед виїздом за межі зони вакцинації транспортний засіб не має контактувати з підприємствами на території зони вакцинації, в яких утримуються тварини сприйнятливих видів;

5) транспортні засоби мають бути закріплені за конкретними географічними районами або адміністративними одиницями і позначені відповідними позначками, їх можна переміщувати на інші території після очищення й дезінфекції, що здійснюються під офіційним наглядом.

12. Забороняється відбирати і перевозити зразки сирого молока, що походить від тварин сприйнятливих видів з господарств розташованих у межах зони вакцинації, до будь-яких лабораторій, крім уповноважених лабораторій, призначених для діагностики захворювання на ящур, а також обробляти молоко в цих лабораторіях.

13. Відповідність молока посвідчується офіційним ветеринаром.

14. Під час вакцинації припиняється відбір сперми, призначеної для штучного осіменіння, яйцеклітин та ембріонів від тварин-донорів, що відносяться до тварин сприйнятливих видів та утримуються в центрах відбору сперми, розташованих на території зони вакцинації.

15. Лабораторні дослідження мають відповідати одній з вимог:

наявність вірусу ящуру встановлюється шляхом виявлення вірусу ящуру або за допомогою будь-якого іншого затвердженого методу;

дослідження на антитіла до неструктурованих білків вірусу ящуру повинно здійснюватись на пробах відібраних від усіх вакцинованих тварин сприйнятливих видів та від їх невакцинованого приплоду з усіх стад у зоні вакцинації.

16. Під час здійснення вакцинації компетентний орган зобов'язаний:

1) забезпечити інформування громадськості про безпечність м'яса, молока й молочних продуктів, отриманих від вакцинованих тварин і призначених для споживання людиною;

2) сповістити МЕБ та ЄК про ухвалення відповідного рішення і надати подробиці про заходи контролю;

3) забезпечити створення зони спостереження навколо зони вакцинації радіусом не менше 10 км від зони вакцинації в якій:

заборонено здійснювати вакцинацію;

здійснюється посилене спостереження;

компетентний орган здійснює контроль за переміщенням тварин сприйнятливих видів;

заходи в зоні спостереження навколо зони вакцинації проводяться до відновлення статусу території вільної від захворювання тварин на ящури;

4) дотримуватись встановлених вимог до лабораторних досліджень протягом строку, відлік якого починається не раніше 30 днів від дати завершення екстреної вакцинації та закінчується після завершення клінічних і серологічних досліджень.

ІХ. Правила безпеки для обслуговуючого персоналу в неблагополучних господарствах, на м'ясокомбінатах, м'ясопереробних підприємствах

1. При проведенні карантинних заходів у неблагополучних щодо ящуру господарствах (відділеннях, фермах, дворах), інших робіт, пов'язаних з контактом із заразним матеріалом, необхідно дотримуватися виконання правил техніки безпеки.

2. Обслуговуючий персонал забезпечується мийними та дезінфекційними засобами, спеціальним одягом, індивідуальними засобами захисту (респіратори, окуляри, рукавички, спецодяг, спецвзуття), додатково проводиться інструктаж щодо дотримання правил особистої гігієни.

3. Спецодяг та спецвзуття після кожної зміни знезаражують у параформаліновій дезінфекційній камері, разовий одяг спалюють.

4. Особи, що працюють з дезінфекційними засобами, повинні чітко дотримуватись правил особистої гігієни.

5. Під час використання препаратів, що подразнюють слизові оболонки очей та органів дихання, працювати дозволяється тільки в протигазах або респіраторах та захисних окулярах, а при контакті з концентрованими розчинами необхідно користуватися гумовими рукавичками.

6. В аптечках першої допомоги повинні бути розчини, що нейтралізують дезінфекційні речовини, які використовуються.

7. Курити та вживати їжу під час роботи з дезінфекційними речовинами забороняється. Після проведення дезінфекції обличчя та руки необхідно вимити теплою водою з милом.

Директор Департаменту
тваринництва

М. Кваша

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

**до прекуту наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України
"Про затвердження Інструкції щодо профілактики та ліквідації
захворювання тварин на ящур"**

1. Обгрунтування необхідності прийняття акта

Проект наказу "Про затвердження Інструкції щодо профілактики та ліквідації захворювання тварин на ящур" (далі – проект наказу) розроблено Міністерством аграрної політики та продовольства України спільно із Державною службою України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів за участі Асоціації тваринників України на виконання пункту 10 протоколу № 2 від 14 березня 2017 року засідання Державної надзвичайної протиепізоотичної комісії при Кабінеті Міністрів України відповідно до статей 6, 7 Закону України "Про ветеринарну медицину". Необхідністю прийняття проекту наказу є забезпечення виконання першочергових ветеринарно-санітарних заходів щодо недопущення занесення на територію господарств ящуру.

Також відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 року № 166-р "Про скасування деяких наказів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади", яка набуває чинності через два місяці з дня його опублікування, скасовується дія наказу головного державного інспектора ветеринарної медицини України № 99 від 07.12.2001 року "Про затвердження Інструкції щодо профілактики та ліквідації захворювання тварин на ящур".

2. Мета і шляхи її досягнення

Мета розробки проекту наказу полягає в забезпеченні епізоотичного благополуччя в тваринницьких господарствах України шляхом проведення заходів з профілактики, діагностики та ліквідації хвороби, чіткому врегулюванню відносин між службою ветеринарної медицини та суб'єктами господарювання незалежно від форм власності, виробництві сільськогосподарської продукції гарантованої якості і безпеки.

3. Правові аспекти

У даній сфері правового регулювання діють Закони України "Про ветеринарну медицину", "Про особисте селянське господарство", "Про фермерське господарство", "Про ідентифікацію та реєстрацію тварин", "Про охорону навколишнього природного середовища" тощо.

4. Фінансово-економічне обгрунтування

Реалізація наказу не потребує додаткових фінансових витрат з державного та місцевих бюджетів України.

5. Позиція заінтересованих органів

Проект наказу потребує погодження з Міністерством охорони здоров'я України, Міністерством екології та природних ресурсів України, Державною

службою України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, Державною регуляторною службою України та підлягає державній реєстрації в Мінстерстві юстиції України.

6. Регіональний аспект

Проект наказу не стосується розвитку адміністративно-територіальних одиниць.

6¹. Запобігання дискримінації

У проекті наказу відсутні положення, які містять ознаки дискримінації.

7. Запобігання корупції

У проекті наказу відсутні правила і процедури, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень.

8. Громадське обговорення

Проект наказу обговорено з Асоціацією тваринників України, Тваринпромом. Крім того, проект наказу розміщено на сайтах Міністерства аграрної політики та продовольства України www.minagro.gov.ua та Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів www.consumer.gov.ua відповідно до Закону України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності".

9. Позиція соціальних партнерів

Проект наказу не стосується соціально-трудової сфери.

10. Оцінка регуляторного впливу

Проект наказу є регуляторним актом та відповідає принципам державної регуляторної політики.

10¹. Вплив реалізації акта на ринок праці.

Проект наказу не має впливу на ринок праці.

11. Прогноз результатів

Прийняття наказу надасть можливість спеціалістам ветеринарної медицини повною мірою організувати та забезпечити контроль за виконанням ветеринарно-санітарних, технологічних вимог, регламентованих цим наказом, це дозволить забезпечити епізоотичне благополуччя господарств, що сприятиме виробництву якісної і безпечної продукції, а у разі спалаху захворювання дасть можливість швидкої його ліквідації та недопущення поширення.

**Перший заступник Міністра
аграрної політики та
продовольства України**

Максим МАРТИНЮК

**Аналіз регуляторного впливу
проекту наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України
"Про затвердження Інструкції щодо профілактики та ліквідації
захворювання тварин на ящур"**

I. Визначення проблеми

Ящур - гостра, висококонтагіозна хвороба тварин що відносяться до ряду парнокопитних підряду жуйних а також сімейства свиней та виду *Camelus bactrianus* з сімейства верблюдових.

Хвороба проявляється лихоманкою, везикулярним враженням ротової порожнини, вінчика, у корів - вим'я, а у молодих тварин враженням міокарда та скелетних м'язів.

До вірусу ящуру сприйнятливі велика рогата худоба, свині, вівці, кози, верблюди, буйволи, яки, олені, косулі, джейрани, сайгаки, тури, лосі, кабани, антилопи, слони, ведмеді, зебри та інші парнокопитні. На ящур може хворіти й людина. Люди заражаються при споживанні не обеззараженого молока від хворих тварин.

Ящур спричиняє значні економічні втрати через зниження молочної та м'ясної продуктивності, втрату відтворювальних функцій тварин, загибель хворих тварин і є причиною обмежень при здійсненні міжнародної торгівлі.

Міжнародним епізоотичним бюро (далі - МЕБ) ящур віднесено до особливо небезпечних хвороб, які підлягають повідомленню.

У 2001 році через ящур, у Великій Британії, Ірландії, Франції та Нідерландах довелось знищити 6 млн. тварин що спричинило збитки які оцінюються у 11 - 12 млрд. \$ США. Більше 6 ти місяців знадобилось для реалізації усіх заходів з ліквідації захворювання. У вересні 2001 року Франція, Ірландія та Нідерланди були оголошені благополучними по ящуру без вакцинації, і в січні 2002 року – Велика Британія.

Згідно з даними МЕБ лише з початку цього року ящур був зареєстрований в Зімбабве, Ізраїлі, Йорданії, Китаї, Монголії, Південноафриканській республіці та Південній Кореї. Ендемічними щодо цього захворювання залишаються В'єтнам, Лівія, Палестина та Туреччина.

Наразі Україна залишається вільною від ящуру, проте вже у 2017 році може стикнутися із занесенням хвороби на свою територію, оскільки хвороба активно розповсюджується по території Російської Федерації.

В зоні ризику в разі поширення Україною ящуру опиняються всі суб'єкти господарювання, незалежно від форми власності, діяльність яких пов'язана з утриманням та обігом ВРХ, ДРХ, свиней тощо, отриманням та переробкою продукції з них.

Відповідно до пункту 6 статті 7 Закону України "Про ветеринарну медицину" Держпродспоживслужба розробляє, переглядає та затверджує ветеринарно-санітарні заходи, у тому числі заходи щодо профілактики, лікування, діагностики та ліквідації хвороб, що підлягають повідомленню, і щодо

безпеки продуктів тваринного походження.

Крім того, відповідно до умов Угоди про Асоціацію та розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2016 року № 228-р "Про схвалення Всеохоплюючої стратегії імплементації Глави IV (Санітарні та фітосанітарні заходи) Розділу IV "Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею" Угоди, Україна має гармонізувати своє законодавство із законодавством ЄС в тому числі і стосовно заходів, які застосовуються щодо боротьби та профілактики ящуру.

Крім того, проект наказу "Про затвердження Інструкції щодо профілактики та ліквідації захворювання тварин на ящур" (далі – проект наказу) розроблено Міністерством аграрної політики та продовольства України спільно із Державною службою України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів за участі Асоціації тваринників України на виконання пункту 10 протоколу № 2 від 14 березня 2017 року засідання Державної надзвичайної протиепізоотичної комісії при Кабінеті Міністрів України. Необхідністю прийняття проекту наказу є забезпечення виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 року № 166-р "Про скасування деяких наказів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади" яка набуває чинності через два місяці з дня його опублікування, скасовується дія наказу головного державного інспектора ветеринарної медицини України № 99 від 07.12.2001 року "Про затвердження Інструкції щодо профілактики та ліквідації захворювання тварин на ящур".

На сьогоднішній день в Україні відсутній нормативно-правовий акт, що регулює дії суб'єктів господарювання і органів влади, відповідальних за контроль за здоров'ям і благополуччям тварин, при виникненні ящуру.

Слід також зазначити, що відсутність відповідного державного регулювання, за умов необхідності збереження належного рівня безпеки та якості харчових продуктів, а також потреби у просуванні продукції скотарства на зовнішніх ринках, є суттєвим негативним чинником з точки зору іміджу України.

Таким чином, проблема попередження розповсюдження ящуру в Україні не може бути розв'язана за допомогою ринкових механізмів і потребує окремого державного регулювання, оскільки у даному випадку стає реальною загроза як неконтрольованого поширення території України, так і значних економічних збитків, а також невиконання Україною взятих на себе вимог з адаптації законодавства.

Враховуючи вищезазначене, вказану проблему передбачається вирішити шляхом прийняття Проекту наказу, що дозволить встановити:

порядок проведення профілактичних заходів щодо ящуру;

ветеринарно-санітарні заходи у випадку занесення збудника у господарства, що мають бути виконані для мінімізації загрози поширення ящуру та його ліквідації;

процедури поводження з продукцією тваринного походження, одержаною в неблагополучних господарствах та зоні карантину.

Проблема справляє вплив на:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
------------------	-----	----

Громадяни	+	
Держава	+	
Суб'єкти господарювання	+	
У тому числі суб'єкти малого підприємництва	+	

II. Цілі державного регулювання

Основною ціллю державного регулювання є заповнення правової прогалини у сфері профілактики та боротьби з ящуром, спрямоване на:

максимально можливе зменшення ризиків виникнення та поширення ящуру; забезпечення стійкого епізоотичного благополуччя в державі і створення умов та можливості для безпечного обігу продукції скотарства.

Крім того, прийняття проекту наказу забезпечить правове підґрунття для здійснення ветеринарно-санітарних заходів у відповідності до чинного законодавства України з урахуванням вимог Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом з іншої сторони, шляхом встановлення порядку проведення профілактичних заходів; поводження у випадку виявлення ящуру у господарствах різних форм власності та підпорядкування, з метою ліквідації захворювання; встановлення належних процедур подальшого обігу тварин та продукції тваринного походження в неблагополучних господарствах.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1	Збереження status quo
Альтернатива 2	Запровадження регулювання на підставі рекомендацій Міжнародного епізоотичного бюро без прийняття проекту Наказу
Альтернатива 3	Прийняття пропонованого проекту Наказу

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Прямі вигоди відсутні	Прямі витрати відсутні. Проте в разі виникнення епізоотії, за відсутності необхідного регулювання неминучі значні збитки, пов'язані із неконтрольованим поширенням збудника та втратами господарств від вимушеного забою,

		загибелі тварин, знищення продукції тощо
Альтернатива 2	Часткове заповнення правової прогалини. Відсутність потреби робити бюджетне відшкодування та витратитись на заходи з профілактики.	Витрати на доведення нових вимог до суб'єктів господарювання, ЦОВВ та ветеринарних фахівців мають бути здійснені в межах наявного фінансування. Проте в разі виникнення епізоотії та конфліктних ситуацій, пов'язаних із необхідністю вжиття суворих заходів (зокрема знищення тварин) можливі небажані конфлікти та суперечки щодо правового статусу рекомендаційних норм
Альтернатива 3	Заповнення правової прогалини. Створення повноцінного регулювання, що дозволить мінімізувати ризики від поширення хвороби та збитки від неї. Збереження іміджу та статусу країни, що дозволить зберегти можливості для торгівлі тваринницькою продукцією, в т.ч. і міжнародної.	Витрати на доведення нових вимог до суб'єктів господарювання, ЦОВВ та ветеринарних фахівців мають бути здійснені в межах наявного фінансування. В разі виникнення спалаху ЗВД ВРХ: орієнтовні витрати на обов'язкові дослідження становитимуть близько 300 грн/гол та на вакцинацію близько 60 грн/гол.

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Прямі вигоди відсутні	Прямі витрати відсутні, доки не відбудеться занесення збудника у населений пункт чи господарство
Альтернатива 2	Прямі вигоди відсутні	Прямі витрати відсутні, доки не відбудеться занесення збудника у населений пункт чи господарство
Альтернатива 3	Застосування профілактичних заходів знизить ризик занесення збудника. Можливість відшкодування за втрачене поголів'я	Витрати на проведення профілактики (щеплення, дезинсекція, репеленти тощо)

Оцінка впливу на сферу суб'єктів господарювання

Показник	Великі	Середні	Малі та мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що	29	2533	44182	46744

підпадають під дію регулювання, одиниць				
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	0,1	5,4	94,5	100

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Прямі вигоди відсутні	Негативні очікування, пов'язані із можливістю неконтрольованого поширення ящуру. В разі виникнення епізоотії, витрати на ліквідацію наслідків особливо імовірні для суб'єктів, що не застосовуватимуть профілактичні заходи.
Альтернатива 2	Можливість часткового попередження негативних наслідків від занесення ящуру у господарство.	Витрати можливі для тих суб'єктів, що виконуватимуть рекомендації та застосують профілактичні заходи на власний розсуд.
Альтернатива 3	Застосування профілактичних заходів мінімізує можливість виникнення хвороби та відповідно зменшить потенційні витрати від ліквідації наслідків. Можливість відшкодування за втрачене поголів'я та отримання державної підтримки на виконання обов'язкових заходів	Орієнтовні витрати на обов'язкові дослідження становитимуть близько 300 грн/гол та на вакцинацію близько 60 грн/гол. Ці витрати можливі за умови прийняття відповідного рішення суб'єктів господарювання Інші витрати на обов'язкові заходи для попередження занесення збудника та виникнення захворювання, які є важко обрахованими та можуть істотно відрізнятись в залежності від поточного рівня біологічної безпеки господарства.

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотири бальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1	1	Збереження існуючої ситуації є неприйнятним з огляду на суттєве зростання ризиків занесення збудника ящуру на територію України за останні роки. Відсутність чітких та зрозумілих, і найголовніше обов'язкових, заходів є однією з

		передумов втрати Україною статусу країни вільної від ящуру та неможливості здійснювати дієвий контроль за поширенням хвороби, якщо вона опиниться на території України.
Альтернатива 2	2	Питання вирішується частково і може бути прийнятним за умови низького ризику появи хвороби на території України. Суб'єкт зможе самостійно обирати, як саме застосовувати заходи, передбачені рекомендаціями. Проте такий підхід є занадто ризикованим в разі виникнення вогнища хвороби і не може забезпечити захист від неконтрольованого поширення збудника.
Альтернатива 3	4	За сучасних обставин, єдиним адекватним шляхом є запровадження належного державного регулювання заходів з профілактики та боротьби із ящуром. Такий підхід відповідає усталеній світовій практиці та відображає потреби як держави, так і галузі скотарства.

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1	відсутні або незначні	Переважно пов'язані із очікуваними ризиками та втратами у випадку занесення збудника ящуру в Україну	Низький результат Альтернативи 1 обумовлений надмірними ризиками втрати контролю над епізоотичною ситуацією в Україні та може спровокувати значні втрати для економіки та бізнесу.
Альтернатива 2	Незначні, через обмеженість застосування норм, що мають рекомендаційний характер	Витрати на проведення профілактичних рекомендованих заходів, що здійснюватимуться на розсуд суб'єкта господарювання	Низький результат Альтернативи 2 обумовлений неповноцінністю регулювання, що не дозволяє належно мінімізувати ризики для галузі скотарства
Альтернатива 3	Можливість організованої протидії поширенню ящуру	Пов'язані із запровадженням проведення у господарствах	Варіант є оптимальним з огляду на сучасний стан застосовуваних в світі засобів правового

	в разі занесення збудника на територію України. Мінімізація наслідків від спалахів хвороби завдяки застосуванню профілактичних заходів (вакцинація). Запровадження компенсації суб'єктам господарювання.	планових діагностичних досліджень та вакцинації ВРХ. Для суб'єктів господарювання також виникнуть витрати в частині дотримання належного рівня біологічної безпеки, що будуть залежати від поточного стану біобезпеки господарств кожного суб'єкта.	регулювання профілактики та боротьби із поширенням ящуру. Даний спосіб повністю відповідає нормам Закону України "Про ветеринарну медицину" та вимогам сучасності. Сприятиме запобіганню втрати поголів'я ВРХ, покращенню якості виробництва продукції тваринництва та збереженню можливостей виходу її на міжнародні ринки
--	--	---	---

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/ причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
Альтернатива 1	Відмова від Альтернативи 1 через надмірну ризикованість продовження відсутності регулювання та відповідно потенційної втрати контролю над епізоотичною ситуацією в країні	Динаміка поширення ящуру та наближення до території України складає зростаючу небезпеку для скотарства України
Альтернатива 2	Доцільність Альтернативи 2 є сумнівною, з огляду на частковий регулюючий ефект від застосування виключно рекомендаційних норм.	Потреба у терміновій реєстрації вакцини в Україні та організації необхідних досліджень може загальмувати впровадження регулювання та знизити ефективність акту.
Альтернатива 3	Чітко встановлює заходи обов'язкові для виконання усіма суб'єктами господарювання направлені в першу чергу на недопущення виникнення захворювання, збереження епізоотичного благополуччя тваринництва, розвитку виробництва продуктів харчування.	Поширення ящуру може поставити під загрозу виконання регулювання. Нестача фінансування на проведення всіх необхідних заходів також може бути суттєвою загрозою забезпечення виконання акту.

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Прийняття Проекту наказу встановить єдиний для всієї території України режим попередження розповсюдження ящуру, дозволить організовувати взаємодію органів та служб на місцях для недопущення захворювання, визначить

порядок контролю за зооветеринарним статусом господарств всіх форм власності.

У разі прийняття Проекту наказу власники тварин, спеціалісти ветеринарної медицини отримають правові підстави для боротьби із ящуром у вогнищах захворювання та карантинних зонах, здійснення примусового вилучення та умертвіння тварин, проведення діагностичних досліджень тощо.

Проект наказу запроваджує механізми організації планових профілактичних обробок тварин, в тому числі щеплень, проведення інших ветеринарно-санітарних заходів, що дозволяють зменшити як ризики від занесення збудника, так і негативні наслідки у випадку появи його в господарствах.

Заходи, які необхідно здійснити органам влади для розв'язання проблеми:

1) довести вимоги Інструкції до відома співробітників ветеринарних підрозділів Держпродспоживслужби та підготувати необхідні інструктивні матеріали на місцях;

2) забезпечити інформування громадськості про вимоги Інструкції шляхом оприлюднення її на офіційних веб-сайтах Мінагрополітики та Держпродспоживслужби, а також шляхом роз'яснювальної роботи через територіальні органи Держпродспоживслужби та управління агропромислового розвитку.

3) переглянути плани протиепізоотичних заходів та внести необхідні зміни щодо забезпечення щеплень, передбачених Інструкцією.

Заходи, які необхідно здійснити суб'єктам господарювання:

1) провести навчання відповідального персоналу щодо особливості заходів профілактики ящуру та дій у випадку діагностування хвороби в господарстві;

2) переглянути внутрішні операційні та управлінські процеси щодо проведення профілактичних заходів згідно Інструкції;

3) передбачити в планах необхідні матеріальні та фінансові ресурси, в залежності від потреб підприємства на виконання вимог Інструкції.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Реалізація Проекту наказу вимагає належного ресурсного та фінансового забезпечення служби ветеринарної медицини.

Відповідно до Порядку відшкодування майнової шкоди (збитків), завданої особам внаслідок запровадження карантину (карантинних обмежень) тварин або у зв'язку з проведенням процедур і робіт щодо ліквідації особливо небезпечних (карантинних) хвороб будуть розраховані матеріальні витрати держави при виявленні хвороби. При цьому буде враховуватися чисельність поголів'я худоби, потреби на умертвіння та спалення трупів, вимушений забій, дезинфекцію, дезинсекцію та інші обов'язкові заходи ліквідації.

Суб'єкти господарської діяльності та/або фізичні особи нестимуть матеріальні затрати, які складаються із затрат на забезпечення належного рівня

біозахисту господарств, організації та забезпечення захисту тварин від захворювання на ящури (зміни роботи персоналу, створення запасу дезинфектантів тощо), розповсюдження збудника, проведення профілактичних та діагностичних заходів, які в десятки разів менші ніж витрати від недоотримання продукції від захворювання тварин, їх знищення та проведення протиепізоотичних заходів в межах осередку захворювання.

Витрати у великих та середніх суб'єктів господарювання та органів виконавчої влади можуть бути здійснені в межах загальних видатків на здійснення протиепізоотичних заходів та дотримання належного рівня біобезпеки, а тому зазначені розрахунки витрат згідно Додатку 2 та Додатку 3 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта не проводились.

Розрахункові витрати суб'єктів малого підприємництва наведені згідно Додатку 4 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Враховуючи безперервність функціонування галузі ветеринарної медицини та скотарства, наказ доцільно запроваджувати на необмежений термін, його дія буде постійною та буде залежати від змін у законодавстві.

Зміна строку дії Інструкції можлива в разі зміни міжнародно-правових актів, рекомендацій відповідних міжнародних організацій чи законодавчих актів України вищої юридичної сили, на виконання яких розроблений цей Проект наказу.

Термін набрання чинності регуляторним актом – відповідно до законодавства після його офіційного оприлюднення.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Прогнозні значення показників результативності Інструкції будуть встановлюватися після набрання чинності Проекту наказу.

Прогнозними значеннями показників результативності регуляторного акта є:

1. Розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних із дією акта – прямих надходжень до державного бюджету не передбачається.

2. Кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, на яких поширюється дія акта – 46744 суб'єктів господарювання діяльність яких пов'язана з утриманням та вирощуванням ВРХ (дрібні, малі, середні та спеціалізовані свинарські господарства), та близько 1 млн. особистих підсобних господарств громадян (приватний сектор) в яких утримується понад 2,5 млн голів ВРХ.

3. Рівень поінформованості суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб з основних положень регуляторного акта – високий, оскільки повідомлення про

оприлюднення, проект наказу та аналіз регуляторного впливу акта розміщено на офіційному веб-сайті Держпродспоживслужби (<http://www.consumer.gov.ua/>) у розділі "Діяльність", підрозділ "Обговорення проектів документів".

4. Час, що необхідно буде витратити суб'єктам господарювання та/або фізичним особам, для виконання вимог акта – разово орієнтовно 6 годин для відповідальних працівників на ознайомлення із новою Інструкцією, а також для проведення навчання персоналу, в залежності від рівня попередньої підготовки, орієнтовно до 12 годин. Час витрачений в даному випадку має обліковуватись в межах норм часу, що витрачається на виконання безпосередніх фахових обов'язків.

Для визначення результативності пропонується встановити такі показники:

кількість планових щеплень та діагностичних досліджень на ящур (потрібна кількість моніторингових досліджень – 10 000, у разі виявлення захворювання – 50 000 головообробок, в 50 км зоні (буферна зона) в прикордонних районах на території України з неблагополучними районами Російської Федерації);

кількість випадків захворювання сільськогосподарських тварин на ящур – наразі відсутні;

кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, які постраждали внаслідок захворювання тварин на ящур - наразі відсутні;

кількість неблагополучних пунктів по ящуру - наразі відсутні.

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Відстеження результативності регуляторного акта буде здійснюватися Державною службою України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів шляхом обробки статистичної звітності.

Базове відстеження результативності зазначеного регуляторного акту буде здійснюватися до набрання ним чинності шляхом збору пропозицій і зауважень та їх аналізу.

Повторне відстеження результативності буде здійснене через рік після набрання ним чинності.

Періодичне відстеження результативності буде здійснюватися шляхом аналізу статистичних даних щорічно, починаючи з дня закінчення заходів з повторного відстеження результатів виконання Інструкції.

Метод проведення відстеження результативності – статистичний.

Вид даних, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності – статистичні.

Для відстеження результативності, будуть використовуватися дані, отримані за результатами перевірок, проведених структурними підрозділами Держпродспоживслужби та її територіальними органами.

У разі виявлення не врегульованих та проблемних питань шляхом проведення аналізу показників результативності дії цього акта, до регуляторного акта будуть внесені відповідні зміни.

Перший заступник Міністра
аграрної політики та продовольства

Максим МАРТИНЮК

ТЕСТ малого підприємництва (М-Тест)

3. Консультації з представниками мікро – та малого підприємництва щодо оцінки впливу регулювання

Консультації щодо визначення впливу запропонованого регулювання на суб'єктів малого підприємництва та визначення детального переліку процедур, виконання яких необхідно для здійснення регулювання, проведено розробником у період з 01 квітня 2017 р. по 31 травня 2017 р.

Порядковий номер	Вид консультації (публічні консультації прямі (круглі столи, наради, робочі зустрічі тощо), інтернет-консультації прямі (інтернет-форуми, соціальні мережі тощо), запити (до підприємців, експертів, науковців тощо))	Кількість учасників консультацій, осіб	Основні результати консультацій (опис)
1	Проведено 5 нарад, ряд зустрічей, консультацій та інтернет-консультацій за участю представників Держпродспоживслужби, Мінагрополітики, Української корпорації по виробництву м'яса на промисловій основі „Тваринпром”, Асоціації тваринників та експертів	20	За результатами нарад, зустрічей, консультацій та інтернет-консультацій, з метою профілактики та контролю за занесенням за епізоотичною ситуацією щодо ящуру, вдосконалення методів боротьби з цим захворюванням, та покращення можливостей реагування на спалах було розроблено проект наказу Мінагрополітики „Про затвердження Інструкції щодо профілактики та ліквідації захворювання тварин на ящур,,

4. Вимірювання впливу регулювання на суб'єктів малого підприємництва (мікро – та малі):

кількість суб'єктів малого підприємництва, на яких поширюється

регулювання: 44182 (одиниць), у тому числі малого підприємництва 44182 (одиниць) та мікропідприємництва 0 (одиниць);

питома вага суб'єктів малого підприємництва у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких проблема справляє вплив 94,5 % (відсотків).

5. Розрахунок витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання вимог регулювання

Порядковий номер	Найменування оцінки	У перший рік (стартовий рік впровадження регулювання)	Періодичні (за наступний рік)	Витрати за п'ять років
Оцінка "прямих" витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання регулювання				
	Придбання необхідного обладнання (пристроїв, машин, механізмів) Формула: кількість необхідних одиниць обладнання X вартість одиниці	не передбачені	не передбачені	не передбачені
2	Процедури перевірки та/або постановки на відповідний облік у визначеному органі державної влади чи місцевого самоврядування Формула: прямі витрати на процедури перевірки (проведення первинного обстеження) в органі державної влади + витрати часу на процедуру обліку (на одиницю обладнання) X вартість часу суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата) X	не передбачені	не передбачені	не передбачені

	оціночна кількість процедур обліку за рік) Х кількість необхідних одиниць обладнання одному суб'єкту малого підприємництва			
3	Процедури експлуатації обладнання (експлуатаційні витрати - витратні матеріали) Формула: оцінка витрат на експлуатацію обладнання (витратні матеріали та ресурси на одиницю обладнання на рік) Х кількість необхідних одиниць обладнання одному суб'єкту малого підприємництва	не передбачені	не передбачені	не передбачені.
4	Процедури обслуговування обладнання (технічне обслуговування) Формула: оцінка вартості процедури обслуговування обладнання (на одиницю обладнання) Х кількість процедур технічного обслуговування на рік на одиницю обладнання Х кількість необхідних одиниць обладнання одному суб'єкту малого підприємництва	не передбачені	не передбачені	не передбачені

5	Інші процедури, а саме:	не передбачені	не передбачені	не передбачені
6	Разом, гривень Формула:			
7	Кількість суб'єктів господарювання, що повинні виконати вимоги регулювання, одиниць	44182		
8	Сумарно, гривень Формула: відповідний стовпчик "разом" X кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання (рядок 6 X рядок 7)			

* максимальний розрахунковий обсяг витрат виходячи з наявного поголів'я ВРХ.

Оцінка вартості адміністративних процедур суб'єктів малого підприємництва щодо виконання регулювання та звітування

9	Процедури отримання первинної інформації про вимоги регулювання Формула: витрати часу на отримання інформації про регулювання, отримання необхідних форм та заявок X вартість часу суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата) X оціночна кількість форм	$(2+8) \times 17 \text{ грн.} = 170 \text{ грн. на 1 суб'єкта господарювання}$	не передбачені	170 грн.
10	Процедури організації виконання вимог регулювання Формула:	не передбачені	не передбачені	не передбачені

	витрати часу на розроблення та впровадження внутрішніх для суб'єкта малого підприємництва процедур на впровадження вимог регулювання X вартість часу суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата) X оціночна кількість внутрішніх процедур			
1	Процедури офіційного звітування Формула: витрати часу на отримання інформації про порядок звітування щодо регулювання, отримання необхідних форм та визначення органу, що приймає звіти та місця звітності + витрати часу на заповнення звітних форм + витрати часу на передачу звітних форм (окремо за засобами передачі інформації з оцінкою кількості суб'єктів, що користуються формами засобів – окремо електронна звітність, звітність до органу, поштовим зв'язком тощо) + оцінка витрат часу на корегування (оцінка природного рівня помилок)) X вартість часу суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата) X оціночна кількість оригінальних звітів X кількість періодів звітності за рік	не передбачені	не передбачені	не передбачені
2	Процедури щодо забезпечення процесу перевірок Формула: витрати часу на забезпечення процесу перевірок з боку контролюючих органів X вартість часу суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата) X оціночна кількість перевірок за рік	не передбачені	не передбачені	не передбачені
3	Інші процедури (уточнити)	не передбачені	не передбачені	не передбачені

4	Разом, гривень Формула: (сума рядків 9 + 10 + 11 + 12 + 13)	X	X	X
5	Кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання, одиниць	44 182	44 182	44 182
6	Сумарно, гривень Формула: відповідний стовпчик "разом" X кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання (рядок 14 X рядок 15)	44 182 X 170 грн. = 7 510 940 грн.	X	7 510 940 грн.

**Повідомлення про оприлюднення
проекту наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України
"Про затвердження Інструкції щодо профілактики
та ліквідації захворювання тварин на ящур»**

З метою отримання зауважень та пропозицій до проекту наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України "Про затвердження Інструкції щодо профілактики та ліквідації захворювання тварин на ящур" та аналізу регуляторного впливу зазначеного проекту Міністерство аграрної політики та продовольства України робить оголошення про його публікацію.

Проект наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України "Про затвердження Інструкції щодо профілактики та ліквідації захворювання тварин на ящур" та аналіз регуляторного впливу оприлюднений шляхом його розміщення в мережі Інтернет на офіційних веб-сайтах Мінагрополітики (www.minagro.gov.ua, розділ "Регуляторна політика") та Держпродспоживслужби (www.consumer.gov.ua, розділ – Діяльність, підрозділ – Обговорення проектів документів).

Зауваження та пропозиції стосовно проекту у письмовій та електронній формі просимо надавати протягом місяця з дня оприлюднення проекту наказу та аналізу регуляторного впливу в мережі Інтернет за адресами:

01001, м. Київ, вул. Хрещатик, 24, Міністерство аграрної політики та продовольства України, e-mail: info@minaprk.gov.ua.

01001, м. Київ, вул. Б.Грінченка, 1, Державна служба України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів, e-mail: info@consumer.gov.ua

01001, м. Київ, вул. Арсенальна, 9/11, Державна регуляторна служба України, e-mail: inform@dkrp.gov.ua.

**Перший заступник Міністра
аграрної політики та
продовольства України**

Максим МАРТИНЮК